

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged diagonally from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect to form a large 'V' shape that frames the text on the left side of the page.

Organisation och huvudmannaskap för vissa kulturinstitutioner i Uppsala län

Översyn genomförd på
uppdrag av Uppsala läns
landsting och Uppsala
kommun av Eva Schöld

April 2011

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Uppdraget	1
2. Uppdragets genomförande	1
3. Rapporten	2

LOKAL OCH REGIONAL KULTUR I SAMVERKAN

4. Uppsala läns landsting	3
4.1 Mål och strategier för landstingets kulturinsatser	3
4.2 Organisation	4
4.3 Landstingets kulturutgifter 2011	5
5. Den regionala kulturplanen	6
5.1 Kulturplanens innehåll	6
5.2 De statliga anslag som berör Uppsala län	7
5.3 Tidplan för arbetet	7
6. Uppsala kommun	8
6.1 Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun	9
6.2 Övriga mål för kulturen i Uppsala kommun	10
6.3 Ett brett utbud av kulturverksamheter	10
6.4 Några besökssiffror 2010	11
6.5 Uppsala Enkäten 2010	11
6.6 Organisation	12
6.7 Kulturutgifter 2011	13
7. Uppsala universitets kulturverksamheter	13
8. Bakgrund till nuvarande ansvarsfördelning	15
8.1 Situationen 1986	15
8.2 Utredningens förslag i juni 1987	16
8.3 Beslutet 1987	17
8.4 Ny museiutredning, KOMUT -90 föreslår sammanslagning	17
8.5 .....men beslutet 1993 blir renodling	18

FEM INSTITUTIONER – NUVARANDEVERKSAMHET

9. Stiftelsen Upplandsmuseet	20
9.1 Verksamhetens mål	20
9.2 Brett verksamhetsfält	21
9.3 Besökare	22
9.4 Lokaler	22

9.5 Finansiering	22
10.Uppsala konstmuseum	23
10.1 Verksamhetens mål	23
10.2 Verksamhet	24
10.3 Besökare	25
10.4 Lokaler	25
10.5 Finansiering	26
11.Stiftelsen Musik i Uppland (MiU)	26
11.1 Verksamhetens mål	27
11.2 Länsövergripande verksamhet	27
11.3 Antal konserter och publik	28
11.4 Lokaler	29
11.5 Finansiering	29
12.Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK)	30
12.1 Verksamhetens mål	30
12.2 Verksamhet med stor bredd	31
12.3 Besökare	31
12.4 Lokaler	32
12.5 Finansiering	32
13.Uppsala stadsteater AB	33
13.1 Verksamhetens mål	33
13.2 Verksamhet	34
13.3 Besökare	35
13.4 Lokaler	35
13.5 Finansiering	35
SYNPUNKTER – FÖRSLAG	
14.Relationen kommun/landsting vad gäller finansiering av kultur	37
14.1 Jämförelse med överenskommelsen 1993	37
14.2 Jämförelse med andra län	38
15.Huvudmannaskap för kulturinstitutionerna i några angränsande län	38
16. Uppsala konstmuseum och Upplandsmuseet	40
16.1 Likheter och olikheter	40
16.2 Två museer föreslås bli ett länsmuseum	41
16.3 Lokalerna	42
16.4 Det historiska Uppsala – ny utställningsplats i slottet	43
16.5 En ny konsthall för samtidskonst	44
16.6 Organisation och huvudmannaskap	44

16.7 Sammanfattning - förslag om en ny museiorganisation	45
17.Stiftelsen Musik i Uppland (MiU) och Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK)	46
17.1 Likheter och olikheter	46
17.2 Ett hus med många möjligheter	47
17.3 En gemensam verksamhet	48
17.4 Uppsala Kammarorkester	48
17.5 Olika alternativ	50
17.6 Organisatorisk lösning	50
17.7 Förslag vad gäller Musik i Uppland och UKK	51
18.Uppsala stadsteater AB	52
18.1 Teaterns regionala roll	52
18.2 Verksamhet för barn och unga	53
18.3 Organisation	54
18.4 Förslag – rekommendationer	54
19.Ansvarsstrukturen för kulturverksamheten inom Uppsala läns landsting och Uppsala kommun	55

Bilagor

Bilaga 1	Utredningsdirektiv
Bilaga 2	Förteckning över intervjuade/informerade personer

1. Uppdraget

Uppsala läns landsting och Uppsala kommun har fattat beslut om att genomföra en gemensam översyn av organisation och huvudmannaskap för vissa lokala och regionala kulturinstitutioner i Uppsala län. Behovet av en översyn har aktualiserats bland annat av riksdagsbeslut om en ny nationell kulturpolitik, som innebär att de statliga anslagen i hög grad kommer att regionaliseras och beslutas på landstingsnivå. Därutöver understryker utredningsdirektiven vikten av en gemensam syn på kulturlivets regionala och lokala utformning och det ekonomiska ansvarstagandet för detta.

Uppdraget innebär att utredaren ska analysera och ge förslag på hur de regionala kulturinstitutionernas organisation och huvudmannaskap kan bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig. Vid eventuella ändringar i organisation och huvudmannaskap ska utredaren lämna förslag på ekonomisk ansvarsfördelning mellan landstinget och Uppsala kommun. Utredaren ska även lämna förslag på eventuella följdändringar i övrig organisationsstruktur på kulturområdet som översynen kan ge upphov till. Den nya modellen för fördelning av statsbidrag skall utgöra en utgångspunkt för analysen.

Bakgrunden till nuvarande organisation och finansiering samt de överväganden som lett fram till nuvarande uppdelning av ansvaret för de aktuella institutionerna ska redovisas i rapporten.

De institutioner som framför allt berörs av översynen är Stiftelsen Upplandsmuseet, Stiftelsen Musik i Uppland, Uppsala stadsteater AB, Uppsala konstmuseum samt även Uppsala Konsert & Kongress AB. Direktiven understryker också vikten av att kontakt även tas med andra berörda kulturverksamheter, ideella organisation samt andra aktörer inom kulturlivet. Samråd bör också ske med Uppsala universitet, med hänsyn till universitetets betydelsefulla roll inom Uppsalas kulturliv.

Parallellt med denna översyn pågår arbetet med att ta fram en regional kulturplan och utredaren förutsätts hålla sig informerad om den pågående processen.

Uppdraget skall redovisas senast den 30 april 2011. (Bil 1, utredningsdirektiven).

2. Uppdragets genomförande

Utredaren rapporterar till en styrgrupp bestående av, från Uppsala kommun, kommunalråden Karolina Hilding (FP), ordförande, Ilona Szatmari Waldau(V) samt Bertil Norbelie (M), ledamot i kulturnämnden. Landstinget representeras av Erik Weiman (M), landstingsråd, Börje Wennberg (S) landstingsråd och Jonas Segersam (KD), ledamot i kulturnämnden.

Styrgruppen har en ledningsgrupp till sitt förfogande bestående av följande tjänstemän: från Uppsala kommun Sten Bernhardsson, kulturdirektör, chef för kulturkontoret, Tapio Hovebro, utvecklingsstrateg, kommunledningskontoret. Från Landstinget i Uppsala län Lars B Andersson, förvaltningschef, Kultur i länet och Annika Einarsson Gillegård, kulturchef, Kultur i länet.

För uppdragets genomförande har en särskild utredare, Eva Schöld, utsetts. Uppdraget har genomförts på deltid under perioden december 2010 – april 2011. De synpunkter, iakttagelser, analyser och överväganden som redovisas i rapporten är utredarens egna och baserade på den information som på olika sätt inhämtats.

I första hand bygger rapporten på ett stort antal samtal och intervjuer med styrgruppens ledamöter, ledningsgruppen, företrädare för de direkt berörda institutionerna och respektive institutionstyrelse/motsvarande, andra berörda politiker inom kommunen och landstinget, andra berörda tjänstemän inom kommunen och landstinget, företrädare för Uppsala universitet samt representanter från övrigt kulturliv (bilaga 2, förteckning över kontaktade personer)

Vidare har information hämtats från en stor mängd handlingar, verksamhetsrapporter, redovisningar, stadgar mm rörande det aktuella området. Dessa förtecknas inte separat i rapporten.

3. Rapporten

I rapporten presenteras kortfattade redovisningar av Uppsala läns landstings och kommunens kulturverksamheter samt de olika berörda verksamheterna. Här finns också en översiktlig redovisning av Uppsala Universitets kulturverksamheter. För mer detaljerade beskrivningar hänvisas till respektive institutions verksamhetsberättelse för 2010 samt till budgetdokument mm för landstinget respektive kommunen.

Rapporten innehåller också en beskrivning av de olika beslut som lett fram till dagens situation.

Slutligen redovisas utredarens överväganden och förslag. De förslag som presenteras är inte utformade i detalj vad gäller kostnadskalkyler, konsekvenser av juridisk art mm. För detta krävs ett fortsatt beredningsarbete där bl a juridisk expertis behöver anlitas.

En omfattande kartläggning av länets kulturverksamheter håller på att tas fram i samband med den regionala kulturplan som nu förbereds. Denna rapport redovisar därför inte all den övriga kulturverksamhet som finns runt om i hela länet utan jag hänvisar till kulturplansarbetet och koncentrerar denna rapport till de primärt berörda institutionerna. Kultur i länet svarar för arbetet med att ta fram kulturplanen, som skall ligga till grund för den nya modellen för det statliga stödet (se avsnitt 5).

Källhänvisningar redovisas inte separat utan alla fakta som presenteras har hämtats från respektive verksamhet genom samtal eller offentliga dokument.

LOKAL OCH REGIONAL KULTUR I SAMVERKAN

4. Uppsala läns landsting

Uppsala län är förhållandevis litet till ytan men är ett av Sveriges snabbast växande län. Här bor drygt 300 000 personer i de 8 kommunerna Håbo, Enköping, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby, Östhammar och Heby. Uppsala är den ojämförligt största kommunen med 197 000 invånare, vilket innebär ca 65 procent av länets totala befolkning.

Uppsalas geografiska läge mitt i länet gör att resvägen till Uppsala från andra delar av länet sällan överstiger en timme. Möjligheterna till kulturupplevelser är därmed stora för merparten av länsbefolkningen och till detta medverkar även närheten till andra större städer i angränsande län. Stockholm har betydelse som ett centrum för hela Mälardalsregionen, liksom närheten till Västerås för Enköpings-borna och Gävle för de som bor i den norra länsdelen. Infrastrukturen är på de flesta håll god och det är lätt att ta sig till de större orterna, även om t ex tågen i flera fall slutar gå alltför tidigt på kvällen för att det skall passa teaterns eller konserthusets tider.

4.1 Mål och strategier för landstingets kulturinsatser

Övergripande mål och strategier för landstingets kulturinsatser fastställdes av landstingsfullmäktige 2005 och finns publicerade i dokumentet *Konstpolitik Kulturpolitik Kulturplanering*. Målen, som är en vidareutveckling av de tidigare kulturstrategierna från 1998, formuleras utifrån dessa tre begrepp, som i sin tur motsvarar olika utgångspunkter för politiska beslut: konsten, människan och regionen. Tillsammans bildar dessa begrepp ett analysinstrument, som kan tillämpas i såväl det kortsiktiga som långsiktiga kulturpolitiska arbetet. Det är också lätt att med detta analysverktyg identifiera andra politikerområden som utgår från delvis likartade perspektiv och där kulturområdet på olika sätt tangeras.

Strategidokumentet definierar de olika begreppen på följande sätt:

Konst: Gestaltande av upplevelser, idéer och kunskap i konstnärlig form inom till exempel litteratur, bildkonst, musik, teater, dans, film och foto

Kultur: De värderingar, traditioner och livsstilar som håller samman en grupp, en befolkning eller ett samhälle i social gemenskap.

Kulturplanering: handlar om samspelet mellan kultur, plats och identitet. Kulturplaneringen utgår från en bred kulturdefinition som förutom konst, bildningsverksamhet och kulturarv innefattar bland annat stadsplanering, turism, kulturindustri och design.

Landstinget har formulerat ett övergripande mål samt delmål för varje område:

- **Länet har ett rikt konstliv av hög kvalitet**

För att nå målet ska landstinget:

- underlätta för professionella konstnärer att verka i länet
- stimulera till ökad bredd och mångfald i länets konstliv
- visa öppenhet för ny teknik och nya konstformer

- **Länets invånare är kulturellt delaktiga**

För att nå målet ska landstinget:

- ge länets invånare möjlighet att vara skapande, kreativa och aktiva
- ge länets invånare ökad tillgänglighet till konstupplevelser
- underlätta för människors möten
- stödja länsinvånarnas kunskapssökande

- **Länet erbjuder en attraktiv livsmiljö**

För att nå målet ska landstinget:

- bidra till att kulturen blir mer tillgänglig i hela länet
- integrera konst och kultur i det offentliga rummet
- öka intresset och förståelsen för kultur som utvecklingsfaktor
- verka för ett rikt kulturliv som kan medverka till att utveckla länets profil

Det konstpolitiska respektive kulturpolitiska arbetet inom landstinget ska, med hjälp av dessa mål och begrepp kunna följas upp och utvärderas och strategidokumentet ska kunna användas som ett lättöverskådligt och tydligt styrdokument för landstingets insatser inom kulturområdet.

4.2 Organisation

Landstinget inrättade redan 1971 en kulturnämnd, vilket var tidigt jämfört med andra län. Kulturnämnden har det övergripande ansvaret för landstingets kulturverksamheter. Ansvarig förvaltning är *Kultur i länet*, som består av en stab och fyra enheter: Kulturenheten, Länsbibliotek Uppsala, Wiks folkhögskola samt Wiks slott och konferens.

Till kulturenheten hör bl a konsulentverksamheter inom områdena dans (Dans i Uppland), film (Film i Uppland) och konst (Konst i Uppland). Kulturenheten svarar också för hanteringen av landstingets bidrag till olika kulturändamål, såväl i projektform som verksamhetsbidrag.

Landstinget är huvudman för Stiftelsen Upplandsmuseet, vari ingår konsulenterna för hemslöjd, samt Stiftelsen Musik i Uppland.

Kultur i länet samlar regelbundet företrädare för länet kommuner och kulturverksamheter till samråd i ett nätverk, kallat Kilen. Denna grupp tjänstemän

och företrädare för kulturverksamheter utökas någon gång per år då även politiker/förtroendevalda från respektive kommun/verksamhet deltar i mötet. (den s k politiska Kilen).

4.3 Landstingets kulturutgifter 2011

Landstingets samlade kulturkostnader, inkl personalkostnaderna, uppgår till **totalt ca 83 milj kr** för 2011, vilket är en ökning med ca 3 milj kr jämfört med 2010.

Nästan 30 milj kr avser de två länsinstitutionerna Upplandsmuseet och Musik i Uppland, vilka också fått en stor del av anslagsökningen för 2011.

Andra större kostnadsposter, utöver förvaltningsgemensamma kostnader, är Wiks folkhögskola, länsbildningsförbund och studiedistriktet, tillsammans samt länsbiblioteket.

Därutöver erhåller verksamheter som bl a Riksteatern i Uppsala län för regional teaterverksamhet, Stiftelsen Eric Sahlströminstitutet och Stiftelsen Leufsta årliga bidrag. Mindre stöd fördelas i form av projekt- och utvecklingsbidrag och stipendier.

Landstingets kulturbudget 2011 i sammandrag, avrundat tkr:

Förvaltning, nämnd, kulturenheten mm	15 000
Konsulentverksamhet, projekt- och utvecklingsbidrag, stipendier	4 000
Verksamhetsbidrag till bildningsförbund och studiedistrikt samt ungdomsförbunden	12 000
Övriga verksamhetsbidrag, bl a Biskops-Arnö, Riksteatern, Stiftelsen Eric Sahlströminstitutet, Grönsöö Slott, Stiftelsen Leufsta m fl	4 700
Upplandsmuseet	19 100
Musik i Uppland	10 200
Länsbibliotek	3 700
Wiks folkhögskola	14 100
TOTALT, ca	82 800 tkr

5. Den regionala kulturplanen

Riksdagen beslutade 2009 om en ny modell för regional fördelning av de statliga medlen till vissa kulturverksamheter. Modellen kallas kultursamverkansmodellen och presenterades i *Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet* (SOU 2010:11).

Denna nya modell, som även kallas koffertmodellen, införs successivt med början 2011 och utgår från att kommuner och landsting ska ges ett ökat inflytande och ansvar för fördelning av statliga bidrag samtidigt som staten ska ha ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken. Därigenom skall utrymmet för regionala prioriteringar och variationer mellan länen kunna öka.

De första 5 regionerna/länen har gått in i det nya systemet 2011 (Gotland, Halland, Norrbotten, Skåne och Västra Götaland). För Uppsala läns landstings del räknar man med att tillämpa den nya modellen från 2013.

Modellen bygger på att ansvaret för vissa av de statliga stöd som hittills fördelats av Statens kulturråd övergår till landstingen/regionerna. Statens kulturråd skall fördela ett samlat anslag till respektive län/region, som i sin tur ansvarar för den vidare fördelningen till de olika kulturverksamheterna samt uppföljning av anslagen. Till grund för Kulturrådets beslut skall ligga en regional treårig kulturplan som tagits fram av respektive landsting/region i samverkan med länets kommuner, kulturliv och civilsamhälle.

5.1 Kulturplanens innehåll

Kulturplanen förutsätts innehålla redovisningar kring följande frågor:

- De statliga kulturpolitiskt prioriterade områdena:
  - Barn och unga
  - Jämställdhet
  - Tillgänglighet
  - Internationellt och interkulturellt arbete
- Regionala förutsättningar
- Ekonomiska utgångspunkter
- Arbetsmetod – hur den regionala kulturplanen har arbetats fram
- Beskrivningar av de sju verksamheten som landstingen får fördela statliga medel till

De sju verksamhetsområden som berörs av samverkansmodellen är följande:

1. Professionell teater-, dans- och musikverksamhet
2. Regional museiverksamhet
3. Konst- och kulturfrämjande verksamhet
4. Regional arkivverksamhet
5. Filmkulturell verksamhet med särskild inriktning mot barn och unga

6. Hemslöjdsfrämjande verksamhet
7. Regional biblioteksverksamhet

5.2 De statliga anslag som berör Uppsala län

För Uppsala läns landstings del innebär det att de medel som idag går direkt från Statens kulturråd till följande verksamheter kommer att överföras till landstinget.

Verksamhet	Statligt bidrag 2011 (avrundat, tkr)
Musik i Uppland	11 600 (inkluderar proj.bidr)
Uppsala Kammarorkester	3 600
Uppsala stadsteater	15 100
Upplandsmuseet	4 500
Länsbiblioteket	1 200
Film i Uppland	400
Dans i Uppland	200
Konst i Uppland	200
Riksteatern (länet)	250
Hemslöjdskonsulenterna	600
Folkrörelsearkivet	300
Företagens historia (f.d.Näringslivsarkivet)	150

TOTALT **38 100 tkr**

De statliga stöd som inte ingår i modellen är bl a stödet till de fria grupperna och arrangörsstöd på musikområdet, vissa projekt- och evenemangsstöd samt de olika branschstöden (litteratur, tidskrifter, fonogram).

5.3 Tidplan för arbetet

Arbetet med den regionala kulturplanen innehåller många delmoment och pågår under hela 2011 med flera olika tidpunkter för delrapporteringar. Arbetet involverar många olika samrådsförfaranden i grupper och nätverk och inkluderar också inhämtande av faktaunderlag och enkätsvar från berörda verksamheter. Samråd sker också med Uppsala universitet, Svenska kyrkan samt andra aktörer inom kulturområdet som har betydelse för hela länets kulturverksamheter.

Den regionala kulturplanen skall antas av landstingets kulturnämnd och av landstingsfullmäktige under våren 2012, varför det politiska deltagandet i processen tillmäts stor vikt.

Planen kommer att innehålla dels nulägesbeskrivningar, dels analys och prioriteringar.

Hela denna viktiga reform kommer att innebära att landstinget och dess kulturnämnd får en helt ny central roll för länets samlade kulturpolitik och att relationerna mellan

landstinget och länets kommuner och kulturverksamheter kommer att stärkas avsevärt.

6. Uppsala kommun

Uppsala är en snabbt expanderande kommun med ca 197 000 invånare (2009), vilket gör den till landets fjärde största kommun. Kommunen beräknas att fortsätta växa under de närmaste decennierna och särskilt de unga hushållen kommer att öka i antal. Redan idag är ca hälften av invånarna under 35 år. Ca 20 procent av befolkningen har invandrarbakgrund (för hela Sverige är motsvarande andel 18 procent). Ca 5-6 000 nya studenter beräknas registrera sig vid Uppsala universitet varje år, många av dessa från andra länder, och studenterna, som totalt är ca 40 000 (varav 23 000 helårsstudenter), utgör ett betydande inslag i befolkningsstrukturen.

Uppsala är en aktiv kulturstad som förenar samtida kulturuttryck med en stark kulturhistorisk prägel. Här finns ett förhållandevis stort antal institutioner, inte bara kommunala, och många kulturverksamheter med en livaktig verksamhet som engagerar många uppsalabor.

Här finns också två universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet och Uppsala universitet, där det senare i hög grad präglar staden med sin centrala position bland landets lärosäten och sina unika kulturhistoriska miljöer, men som också bedriver en rad viktiga kulturverksamheter som har stor betydelse för det samtida kulturlivet (se avsnitt 7). Uppsala universitet äger också betydande konstsamlingar.

Även Svenska kyrkan och de i kommunen verksamma samfundet bedriver professionell kulturverksamhet och verksamhet som möjliggör eget skapande inom kulturområdet. Uppsala Domkyrka har stor betydelse som Uppsalas mest framträdande och besökta byggnadsverk. Domkyrkan fungerar också som utställningsrum för tillfälliga och permanenta utställningar samt är ett musikaliskt centrum.

I kommunens treårsplan lyfts kulturen fram som en viktig faktor för att öka Uppsalas attraktivitet. Här nämns särskilt det litterära Uppsala som ett viktigt och ännu inte tillräckligt uppmärksammat utvecklingsområde. Kommunen har också ambitionen att utveckla Uppsalas bildkonstverksamheter. Ett annat prioriterat område under perioden är Kultur för utveckling, som är ett sexårigt utvecklingsprojekt för att stärka bilden av Uppsala som kulturstad och tillvarata kulturens förändringskraft för ett långsiktigt, hållbart samhälle. Projektet, som baseras på den ansökan om Europeisk kulturhuvudstad 2014, som Uppsala lämnat in, genomförs i bred samverkan med andra parter i kommunen.

Uppsala kommun prioriterar stödet till barns och ungdomars fritids- och kulturutövning. Ett kulturutbud som ger barn och ungdomar möjlighet till eget skapande och professionella kulturupplevelser är en viktig målsättning i kommunens plan för kulturområdet (*Inriktning, Verksamhet, Ekonomi, IVE 2011-2014*). Här betyder givetvis den kommunala musikskolan mycket, liksom bildningsförbundens musik- och kulturverksamhet, kulturinstitutionernas barn- och ungdomsverksamheter

och de många fritidsgårdar och motsvarande som satsat på ungdomars kulturskapande.

6.1 Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun

Uppsala kommunfullmäktige fastställde år 2004 sitt kulturpolitiska program, som innehåller nio övergripande mål samt strategier för det kulturpolitiska arbetet. Programmet ska uppdateras under innevarande mandatperiod, senast 2014. Enligt beslutet ska programmet vara styrande och vägledande för alla kommunala verksamheter men riktar sig också direkt till kulturutövare och medborgarna genom att visa vad som kan förväntas av kommunen då det gäller kulturområdet. Programmet gör, liksom landstingets kulturstrategi, en uppdelning mellan konst och kultur för att skapa en klarare rollfördelning. I programmet betonas också konstens egenvärde medan kulturen å andra sidan kan vara ett redskap för samhällsförändring.

Uppsalas kulturpolitik syftar till

- att ge alla som lever och verkar i Uppsala kommun tillgång till ett konst- och kulturliv med kvalitet och mångfald
- att främja människors bildningssträvanden och eget skapande
- att bidra till en livaktig lokal demokrati
- att stärka den kulturella och konstnärliga friheten, mångfalden och utvecklingen i kommunen
- att vårda och bruka det lokala kulturarvet samt göra det synligt
- att upprätthålla och varsamt utveckla den lokala historiska kulturmiljön och göra den tillgänglig
- att upprätthålla och utveckla en upplevelserik, hållbar, estetiskt genomtänkt och attraktiv fysisk miljö
- att bidra till tillväxt, framsteg, förnyelse och dynamik i Uppsala kommuns utveckling
- att göra det lokala kulturlivet, kulturarvet samt kulturevenemangen kända även utanför Uppsala

I programmet understryks att ett starkt och fritt kulturliv med mångfald och kvalitet är en välfärdsfråga för Uppsala och att ett tillåtande klimat för det fria skapandet är gynnsamt för utvecklingen och gör kommunen attraktiv att leva, bo och verka i.

Programmet markerar särskilt betydelsen av satsningar för barn och unga och skolans betydelse för barn och ungas möjligheter att möta professionell kultur.

I programmet formuleras en rad konkreta strategier för att de nio övergripande målen skall kunna nås.

6.2 Övriga mål för kulturen i Uppsala kommun

Kulturnämnden ger uppdrag till åtta kommunala kulturverksamheter som styrs av upprättade avtal. Nämnden beslutar om kommunalt stöd till de i kommunen verksamma studieförbunden och årligt verksamhetsbidrag till ett 40-tal föreningar och stiftelser verksamma inom kulturområdet samt merparten av Uppsala kommuns bidrag till kulturevenemang. Varje år fördelar också nämnden stipendier till kulturutövare.

Utöver det kulturpolitiska programmet så formulerar kulturnämnden sin kulturpolitiska inriktning för de närmaste tre åren i den uppdragsplan som nämnden fastställer årligen. Där anges tydliga effektmål och specificeras uppdragen till folkbiblioteken, Reginateatern, Biotopia, Kultur i vården, Kultur för barn och unga, Uppsala konstmuseum, Uppsala Konsert & Kongress, Kulturnatten samt Nationaldagsfirandet.

Kulturnämnden har dock inte ansvar för Uppsala stadsteaters verksamhet. Teatern är (liksom UKK) ett helägt kommunalt bolag och ingår i bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB. Målen fastställs genom ägardirektiv som sedan kompletteras med mer specifika mål för det kommande verksamhetsåret. Kulturinstitutionernas mål redovisas under respektive avsnitt senare i denna rapport.

6.3 Ett brett utbud av kulturverksamheter

Antalet museer är stort – 21 museer, varav några ganska små, finns förtecknade i den museibroschyr som varje år ges ut som information till besökarna om verksamheternas öppettider, verksamheter mm. Flera av museerna har Uppsala universitet som huvudman, några är privata och för några svarar kommunen respektive landstinget. Två av museerna, Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths hus är verksamma inom konstområdet och båda finansierade av Uppsala kommun. Kommunen är också huvudman för museiverksamheten Biotopia.

Uppsala kommun är huvudman för Uppsala stadsteater samt för gästspelsscenen Reginateatern. Därutöver finns en rad fria teater- och dansgrupper, varav t ex Gottsunda Dans & Teater är en viktig scen för barn- och ungdomsverksamhet.

Även Uppsalas senast tillkomna kulturinstitution, Uppsala Konsert & Kongress, UKK, har kommunen som huvudman. Konserthuset invigdes hösten 2007 och har snabbt nått en stor publik.

Utöver det varierade konsertutbud som erbjuds genom UKK finns ett antal privata konsert- och klubbarrangörer i Uppsala, t ex Katalin, Kulturhjältarna i Parksnäcken och Grand. Här finns också studentnationerna som viktiga kultur- och musikarrangörer och de har mycket stor betydelse för den unga studentpubliken i Uppsala.

Uppsala har en livaktig folkbiblioteksverksamhet med ett huvudbibliotek, 13 stadsdelsbibliotek, några mindre utlåningsstationer och två biblioteksbussar. Biblioteksverksamheten har ökande publik- och utlåningssiffror. Även studieförbunden har en betydande verksamhet i kommunen.

Det finns ett 15-tal fristående konstgallerier som visar och säljer konst.

Uppsala kommun har också en ambitiös satsning på ungdomar och ungdomars eget skapande genom sina musik- och kulturskolor, Ungdomens Hus, Grand, KFUM VOX mfl. Ett särskilt barn- och ungdomspolitiskt program antogs av kommunfullmäktige 2009 och som utgår från FNs barnkonvention.

Slutligen anordnas i Uppsala en rad årliga kulturevenemang av, eller med stöd av, kommunen. Kulturnämnden stöttar varje år ett 60-tal kulturevenemang. Ett exempel är Kulturnatten, som fungerar som en mötesplats mellan Uppsalas breda kulturliv och en stor publik under ett dygn. 2010 års kulturnatt erbjöd 565 programpunkter på 156 platser runt om i kommunen. Andra exempel är Nationaldagsfirandet den 6 juni, Poetry Slam, Uppsala Reggae-festival, Uppsala internationella gitarrfestival och Uppsala internationella kortfilmsfestival.

6.4 Några besökssiffror 2010

Länets, kommunens och Uppsala universitets kulturverksamheter är i regel välbesökta, vilket framgår av nedanstående sammanställning. Flertalet verksamheter lockar besökare från hela länet men det är svårt att få en tillförlitlig siffra på hur många tillresta det rör sig om.

Institution/verksamhet	Antal besök 2010, avrundat	
Stadsbiblioteken	1 570 000	(inkl bokbuss och filialer)
Biotopia	110 000	
Bror Hjorts Hus	20 000	
Evolutionsmuseet	17 000	
Gustavianum	47 000	
Musik i Uppland, totalt	86 000 (hela länet)	
varav Kammarorkestern	11 000	
Reginateatern	31 000	
Stadsteatern	60 000	
Uppsala Konstmuseum	44 000/35 000 (olika räknemetoder)	
Uppsala Konsert&Kongress	87 000 (inkl 11 000 MiU)	
Uppsala linneanska trädg.	37 000 (=registrerade besök. Oregistrerade ca 100 000)	
Upplandsmuseet/Akademi- kvarnen	48 000	

6.5 Uppsala Enkäten 2010

Uppsala kommun genomförde i september-oktober 2010 en postal enkät, som skickade ut till 3 000 slumpvis utvalda personer mellan 18 och 74 år.

Svarsfrekvensen var 33 procent, vilket bedöms ge ett tillräckligt underlag för att ge en god uppfattning om uppsalabornas syn på sin stad och dess kulturutbud.

Utän att här redovisa några detaljer i undersökningen kan ändå konstateras att kännedomen om Uppsalas kulturutbud generellt är stor och omdömena är i hög grad positiva. 86 procent av invånarna tycker att det är viktigt, eller mycket viktigt att Uppsala uppfattas som en kulturstad. Intressant är också att se att det är stadens historia och kulturhistoriska miljöer som för många uppsalabor är begrepp som främst förknippas med kulturstaden Uppsala.

Publika verksamheter, som **biblioteken**, får mycket positiva omdömen och har en väl känd verksamhet. Även **Uppsala Konsert & Kongress (UKK)** får hög respons: 97 procent anger att de känner till verksamheten och 59 procent uppgav att de besökt UKK det senaste året. 95 procent anger att de känner till **Uppsala stadsteater** och 28 procent säger sig ha besökt teatern under det senaste året. Av teatern besökare ger 73 procent betyget 4 eller 5 (på en skala 1-5) medan motsvarande siffra för UKK är 53 procent.

Även kommunens gästspelsscen **Reginateatern** är väl känd av uppsalaborna och är välbesökt, 20 procent av invånare har besökt teatern och är lika nöjda som stadsteaterns besökare.

Då det gäller **Uppsala konstmuseum** så anger 66 procent att de känner till verksamheten men bara 10 procent har besökt museet under det senaste året. Av dessa gav bara 45 procent betyget 4 eller 5. Motsvarande siffror för **Upplandsmuseet** är att 85 procent känner till verksamheten och 21 procent har besökt Upplandsmuseet under det senaste året. 71 procent av besökarna ger betyget 4 eller 5. Av samtliga museer är det Botaniska Trädgården, Biotopia och Gustavianum som får högst betyg av sina besökare, tätt följd av Upplandsmuseet.

På frågor om vad kommunen bör satsa på då det gäller fritiden är det intressant att notera att 'musik-, teater- och kulturarrangemang' kommer på tredje plats, efter 'cykel- och promenadvägar' och 'sport- och idrottshallar'.

Att Uppsalas styrka som besöksmål i hög grad relateras till historiska och kulturella värden står också klart i en undersökning om Uppsala som turistmål som gjordes 2008, *Experience design in city tourism, Uppsala in a Nordic context*. Uppsala får överlag mycket positiv respons från besökarna och ligger genomgående högt i den ranking av ett antal städer (14 stycken) som de intervjuade gjort utifrån olika kriterier. Då det gäller bedömningen av städernas styrka som 'kulturell stad' toppar Uppsala listan och näst högst rankas Uppsala då det gäller betydelsen som 'historisk stad'. I listan över viktiga besöksmål kommer i denna undersökning Domkyrkan högst, följd av Linnéträdgården, Gamla Uppsala, Universitetet och Botaniska trädgården.

6.6 Organisation

Uppsala kommuns kulturnämnd är uppdragsgivare till en rad kulturverksamheter samt svarar för kommunens bidragsgivning, stipendier, offentlig konst,

kulturarvsfrågor mm. Nämndens förvaltning är *kulturkontoret*, som har 9 medarbetare som bereder, verkställer och följer upp kulturnämndens beslut. Förutom att utforma de specificerade avtalen till uppdragstagarna svarar kulturkontoret för att verksamheternas mål följs upp och redovisas. Kulturnämnden har en strategisk roll för kommunens kulturinsatser men har inte ansvar för helheten. UKK och stadsteatern är båda aktiebolag med egna styrelser.

Barn- och ungdomsnämnden svarar för kommunens insatser på barn- och ungdomsområdet och stora delar av detta ansvarsområde berör i högsta grad kulturområdet.

Utförarorganisation är för kulturområdets del framför allt produktionsförvaltningen Vård och Bildning samt de kommunala bolagen UKK och Uppsala stadsteater.

Kommunens ansvarsstruktur berörs också senare i denna rapport, i avsnitt 19.

6.7 Kulturutgifter 2011

Uppsala kommuns kulturkostnader bärs av många olika aktörer. Uppsalas totala kultursatsning 2011 beräknas av kulturkontoret till **ca 278 milj kr** uppdelat enligt nedan (milj kr, avrundat). Uppskattningen beror på att det i vissa fall kan vara svårt att göra en skarp gräns mellan kultur och t ex fritid, t ex då det gäller barn- och ungdomsinsatser.

Ändamål	Anslag, milj kr, avrundat
Kulturnämnden, inkl stadsarkivet	160 (varav stadsarkivet 9 milj kr)
Uppsala stadsteater	59
Uppsala Konsert & Kongress	10 (därutöver ingår drygt 20 milj i kulturnämndens budget)
Linnéminnen i Uppsala	5
Kultur för utveckling, projekt	1
Kulturstaden Uppsala, projekt	1
Bidrag till kultur- o musikskolor	34
Bidrag till fritidsgårdar/ungdomshus med särskild kulturinriktning (3 st)	5
Bidrag till ungdomsevenemang	1
Föreningsstöd/ungdomsstöd	2
TOTALT ca	278 milj kr

7. Uppsala universitets kulturverksamheter

Uppsala som kulturstad kan inte beskrivas utan att också ta med den viktiga roll som Uppsala universitet spelar för stadens kulturliv, såväl vad gäller kulturarvet och historiska miljöer som samtida kulturuttryck av olika slag, programverksamhet mm.

Men självklart står de kulturhistoriska värdena i centrum. Universitetsbyggnaderna med aulan och biblioteket Carolina Rediviva är några av de mest besökta platserna i Uppsala och rankas högt av besökarna bland Uppsalas populäraste besöksmål.

Universitetet har föremålssamlingar som började byggas upp i slutet av 1500-talet men innehåller även äldre föremål. Uppsala universitet är huvudman för flera viktiga museer i Uppsala. Uppsala universitets verksamhet på kultur- och kulturarvsområdet har bl a beskrivits i skriften *Att förvalta sitt pund – om kulturarv och kulturarvsstrategier vid Uppsala Universitet* av Lars Burman, 2008. Nedan ges en kortfattad beskrivning av delar av denna verksamhet.

Museum Gustavianum inrättades 1996 och då fick flera av universitetets samlingar, t ex Antiksamlingarna, Nubiensamlingarna mm en naturlig hemvist. På museet visas många unika objekt, t ex det augburgska konstskåpet. I Gustavianums organisation ingår även Myntkabinettet och Konstsamlingarna, som ofta rankas som nummer två i Sverige efter Nationalmuseum och omfattar ca 4 000 objekt. Gustavianum är inrymt i Uppsala universitets äldsta bevarade byggnad med den Anatomiska teatern på taket. Här finns såväl fasta utställningar som tillfälliga och verksamhet för barn är ett viktigt inslag. Omsättningen är ca 20 milj kr per år och antalet besökare uppgår till ca 47 000 per år.

Uppsala linneanska trädgårdar, dvs Linnéträdgården, Linnés Hammarby och Botaniska trädgården utgör tillsammans Sveriges äldsta botaniska trädgård. Anläggningarna förenar museala parkmiljöer med levande kursverksamhet för studenter och allmänhet där konstutställningar och andra kulturprogram också samsas om utrymmet. Omsättning ca 29 milj kr, varav 5 milj kr är bidrag från Uppsala kommun. Antalet registrerade besökare var ca 37 000 år 2010. Flertalet besökare registreras inte och totalt beräknas dessa uppgå till ca 100 000 besök per år.

Evolutionsmuseet vårdar och visar Uppsala universitets samlingar av växter, djur, fossil och mineral. Här finns naturens mångfald samlad sedan 1600-talet och museet har mer än fem miljoner föremål i samlingarna. Linnés herbarium, fossil av tyrannosaurus rex eller Pekingmänniskans tänder är exempel på världsunika föremål med vetenskapshistoriskt ursprung. Samlingarna utnyttjas i stor utsträckning av forskare och har anslag från ArtDatabanken. Omsättningen är ca 25 milj kr per år och antalet besökare beräknas till 17 000.

Därutöver finns också **Medicinhistoriska museet**, som drivs i stiftelseform av Uppsala universitet och landstinget i samverkan.

Utöver den omfattande och unika konstsamling som Uppsala universitet förfogar över och som till stora delar finns i universitetsbyggnaderna visas en del av universitetets konststudiesamling på Uppsala slott inom ramen för Uppsala konstmuseum. Detta regleras genom ett avtal mellan universitetet och kommunen. Tidigare var den konstvetenskapliga institutionen också förlagd till slottet men 1997 flyttade institutionen till andra lokaler. Konststudiesamlingen omfattar europeisk konst från 1200-talet till mitten av 1800-talet.

Uppsala universitet har också en livaktig musikverksamhet med gamla anor.

Akademiska kapellet är en av Europas äldsta orkestrar och grundades redan 1627. Orkestern, som är en amatörorkester, består av 80-90 medlemmar och leds av universitetets director musices. Orkestern spelar på olika akademiska högtider men ger också egna konserter och turnéer. Under 2010 genomfördes i universitetets regi en uppsättning av operan Othello. 2008 uppfördes Tosca, även denna i universitetets regi. Man har också flera mindre kammarensembler och en jazzorkester, **Uppsala University Jazz Orchestra**. Totalt omsatte denna musikverksamhet ca 10 milj kr år 2010, inklusive operauppsättningen. Konsertverksamheten hade 2010 en publik om ca 15 000 personer.

Dessutom finns inom universiteten ett aktivt **Körcentrum**, där körsången förenas med pedagogisk verksamhet och vetenskaplig forskning. Här ges bl a kurser i kördirigering, vetenskapliga seminarier om körsång och framförande av nyskriven körmusik. Historiska band finns till bl a Orphei drängar och Allmänna sången. Omsättningen är ca 2 milj kr.

Universitetet samråder med andra delar av Uppsalas kulturliv genom det museiråd och det musikeråd som universitetet svarar för och inbjuder till.

Uppsala universitet finansierar de ovan nämnda kulturverksamheterna med totalt ca **65 milj kr per år**.

De **13 nationerna** är betydelsefulla för studenternas kulturliv och förutom att vara viktiga arrangörer av en omfattande programverksamhet äger nationerna värdefulla konst-, bok- och arkivsamlingar.

8. Bakgrund till nuvarande ansvarsfördelning

Den nuvarande ansvarsfördelningen mellan landstinget och Uppsala kommun då det gäller kulturinstitutionerna är i huvudsak baserad på två beslut, fattade av såväl landstinget som kommunen 1987 respektive 1993. Båda besluten hade föregåtts av särskilda utredningar med efterföljande remissbehandling (*Utredning ang huvudmannaskap och finansiering för kulturinstitutionerna*, 1987 samt *KOMUT -90: läns museernas huvudmannaskap* 1988, rev 1990). I korthet kan bakgrunden beskrivas på följande sätt:

8.1 Situationen 1986

Uppsala kommun och Uppsala läns landsting förde 1986 överläggningar angående huvudmannaskap och finansieringsansvar för AB Uppsala Stadsteater, Upplands musikstiftelse, Stiftelsen Upplands konstmuseum och Stiftelsen Upplandsmuseet. Utgångspunkten var ett önskemål om att renodla huvudmannaskap och finansieringsansvar för kulturinstitutionerna och samma år, 1986 beslöt kommunen att tillsammans med landstinget tillsätta en tjänstemannautredning för dessa frågor. Situationen var då följande:

AB Uppsala Stadsteater: Uppsala kommun är ensam aktieägare. Finansieringen delas dock med landstinget (sedan teatersamarbetet mellan Uppsala och Gävle upphörde 1983, då Folkteatern i Gävleborg startade sin verksamhet). Teatern finansierades genom 85 procent från kommunen och 15 procent från landstinget. En översyn från 1985 föreslog att teatern skulle ombildas till ett teaterbolag med länsansvar och ett delat huvudmannaskap mellan landstinget och Uppsala kommun. Detta genomfördes dock inte.

Upplands Musikstiftelse, dvs Kammarsolisterna/Uppsala Kammarorkester, tillsammans 16 årsverken varav 6 fast anställda musiker. Stiftare är Uppsala kommun och Uppsala läns landsting. Kommunen svarade för 65 procent av nettokostnaden och landstinget för 35 procent.

Musik i Uppland: dvs den regionala stiftelse som genom regionaliseringen av statliga Rikskonserter och Regionmusiken skulle bildas senast 1988. Stiftare var Uppsala läns landsting och samtliga kommuner i länet (då sex stycken). Den planerade stiftelsens organisation och verksamhet beskrevs i en särskild utredning, *Musik i Uppland*. Verksamheten, som omfattade 24 musiker och 7 administratörer, finansierades genom de statliga medel som överfördes till regionen i samband med reformen.

Stiftelsen Upplands Konstmuseum: Stiftare var Uppsala kommun, Uppsala läns landsting och Upplands konstförening. Verksamheten bedrevs i lokaler i Gamla Gillet men uppdraget var länsövergripande. Kommunen svarade för 65 procent av finansieringen, landstinget för 35 procent.

Stiftelsen Upplandsmuseet: Stiftare var Uppsala läns landsting, Uppsala kommun och Upplands fornminnesförening. Kostnaderna täcks med 55 procent av Uppsala kommun och 45 procent av Uppsala läns landsting.

Sammanställning av kulturinstitutionernas finansiering, budget 1987 (tkr)

Institution	Kommun	Landsting	Totalt
Stadsteatern	18 171	1 965	20 136
Upplands Musikstiftelse	1 218	593	1 811
Musik i Uppland	-	-	- (statlig finansiering)
Konstmuseet	1 523	650	2 173
Upplandsmuseet	2 249	1 807	4 056
SUMMA	23 161	5 015	28 176
	82%	18%	100%

8.2 Utredningens förslag i juni 1987

Utredningen redovisar svårigheter med det delade huvudmannaskapet. Främst handlar det om praktiska olägenheter, som att budgetbeslut fattats vid olika tidpunkter och att nomineringsproceduren till styrelserna samt beroendet av två tjänstemannaorganisationer resulterat i en klumpig hanteringsprocess.

Utredningen, som var mycket kortfattad vad gäller bl a konsekvensanalyser (och fick kritik för det) redovisade flera alternativa lösningar vad gäller såväl huvudmannaskap som finansiering. De förslag som utredningen lade fram innebar i korthet att

- Uppsala kommun fortsätter som huvudman för **Stadsteatern** och blir ensam finansiär.
- Landstinget blir ensam huvudman för en nybildad stiftelse där såväl **Musik i Uppland** som **Upplands musikstiftelse** ingår.
- Uppsala kommun blir huvudman för **Upplands konstmuseum** (tillsammans med Upplands konstförening)
- Landstinget blir huvudman för **Upplandsmuseet** (tillsammans med Upplands fornminnesförening).
- Ett **samarbetsavtal** skall upprättas mellan Konstmuseet och Upplandsmuseet
- Landstinget förutsätts **köpa tjänster** av Konstmuseet för regional verksamhet
- Uppsala kommun förutsätts **köpa tjänster** av Upplandsmuseet.
- Landstinget förutsätts att tillmötesgå länsinnevånarnas behov av teater genom bl a **arrangörsstöd och teaterbussar**.

8.3 Beslutet 1987

Landstinget och Uppsala kommun följde inte utredningens förslag på flera punkter utan beslutade i november 1987 att

- en **ny stiftelse, Stiftelsen Musik i Uppland**, bildas 30 juni 1988 med landstinget som ensam stiftare. Till denna nya stiftelse förs också Upplands Musikstiftelse.
- **Uppsala kommun** fortsätter som **huvudman** och enda aktieägare för **Stadsteatern** och blir huvudfinansiär. Förändringarna förutsattes bli kostnadsneutrala för de båda parterna landstinget och Uppsala kommun genom att ett bidrag även fortsättningsvis utgick från landstinget till Stadsteatern för regional verksamhet.
- Beträffande **de två museerna** förordade flera remissinstanser en sammanslagning av de båda museerna med ett delat huvudmannaskap mellan kommun och landsting, dvs tvärs emot utredningens förslag, och beslut fattades av landstinget och Uppsala kommun om att denna fråga skulle behandlas vidare i en **ny särskild översyn**.

8.4 Ny museiutredning, KOMUT -90 föreslår sammanslagning

Denna nya utredning, *KOMUT -90: läns museernas huvudmannaskap*, presenterades först 1988 med en uppdatering 1989 samt 1990. Utredningen konstaterar att såväl Uppsala läns landstings kulturnämnd som kulturnämnden i Uppsala kommun förordat en sammanslagning av de båda museistiftelserna till en stiftelse med delat huvudmannaskap och delad finansiering. Detta var också en uppfattning som delats

av flera andra remissinstanser. Utredningsgruppen konstaterar därför att detta innebär att gruppen nu omprövat den tidigare inriktningen på en renodling av såväl huvudmannaskap som finansieringsansvar för samtliga kulturinstitutioner.

Utredningens förslag innebar att Uppsala kommun och Uppsala läns landsting skulle dela huvudmannaskapet för en ny museistiftelse och gemensamt och tillsammans med Uplands Konstförening och Uplands Fornminnesförening och Hembygdsförbund ingå som stiftare. Man gick därmed ifrån sitt tidigare förslag om renodling av huvudmannaskapet i kombination med köp av tjänster av kommunen respektive landstinget. Som skäl till detta nya ställningstagande anges bl a att de två museerna kan förstärka varandra genom en integrering mellan konst och kulturhistoria, att det skulle ge bättre förutsättningar för att stärka marknadsföring, att det blir möjligt att dela vissa tjänster samt att underlaget för statsbidrag blir mer heltäckande. Det ekonomiska ansvaret för driften av museet föreslås fördelas mellan landstinget och kommunen med 60 procent respektive 40 procent enligt följande:

Förslag från utredningen till finansiell fördelning – 1989 års budget, milj kr:

	Kommunen	Landstinget	Totalt
Konstmuseet	1 765	804,5	2 569,5
Upplandsmuseet	2 955,7	2 287,5	5 243,2
SUMMA	4 720,7	3 092,0	7 812,7
	60%	40%	100%

Utredningen lämnade också ett alternativt förslag med Kommunförbundet i Uppsala län som enda stiftare och finansiär för det sammanslagna museet.

8.5 ...men beslutet 1993 blir renodling

Först i september 1992 gav landstingsstyrelsen i Uppsala län i uppdrag åt styrelsens presidium att uppta förhandlingar med Uppsala kommun angående huvudmannaskapet för Upplands konstmuseum och Upplandsmuseet. Förhandlingarna ledde till ett förslag med en helt annan innebörd än det förslag som utredningen KOMUT -90 förordade. Förslaget, som nu hade stöd hos de berörda nämnderna och styrelserna, innebar en renodling av verksamheterna enligt följande:

- **Upplandsmuseet:** Uppsala kommun frånträder sitt medlemskap i stiftelsen och verksamheten fortsätter med landstinget som stiftare tillsammans med Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. Finansieringsansvaret skall vila på landstinget.
- **Upplands konstmuseum:** Stiftelsen upplöses och istället bildas **Uppsala konstmuseum**. Uppsala kommun tar ensam ansvaret för Uppsala konstmuseum fr o m 1993-07-01. Ett konstutskott, som utses av kultur- och fritidsnämnden svarar för verksamheten. Uplands konstförening garanteras ständig adjungering av en ledamot i utskottet.
- Vid beräkningen av de ekonomiska konsekvenserna följdes den tidigare överenskommelsen om att upprätthålla en kostnadsneutralitet mellan parterna (beslutet 1987). Detta innebar nu att det tidigare bidraget från landstinget till

Stadsteatern (ca 1,6 milj kr) upphör och istället överförs till Upplandsmuseet. Den procentuella uppdelning man nu hänvisar till och som är tänkt att gälla som fördelningsprincip mellan parterna är att **Uppsala kommun svarar för 55 procent av finansieringen av kulturinstitutionerna medan landstingets andel är 45 procent.**

Med utgångspunkt från denna fördelning (55 procent respektive 45 procent) gick ovanstående finansiella fördelning ändå inte 'jämt upp' utan Uppsala kommun skulle fortsätta betala 1,5 milj kr till Upplandsmuseet för att kostnadsneutraliteten skulle uppnås. Detta löstes istället genom att den fastighet där Upplandsmuseets administration var lokaliserad överläts till landstinget utan vederlag. Därutöver trappades det tidigare bidraget från Uppsala kommun till Upplandsmuseet på 1,5 milj kr successivt ner under en femårsperiod för att 1998 vara noll. Med dessa två åtgärder var skillnaden reglerad.

Beslut fattades i Uppsala läns landsting och Uppsala kommun i enlighet med ovan refererade förslag med skillnaden att kommunen beslutade inrätta en särskild nämnd, Nämnden för Uppsala konstmuseum fr o m 1 juli 1993. Vidare beslutades vid samma tillfälle att teckna hyreskontrakt med Byggnadsstyrelsen för nya lokaler i Uppsala slott för konstmuseets räkning.

Det beslut som nu fattades 1993 var alltså ett annat än det som såväl remissinstanserna efter utredningen 1987 och den nya museiutredningen 1990 hade föreslagit. Istället för den sammanslagning som föreslogs av utredningen beslutades en renodling och uppdelning av ansvaret för verksamhet och finansiering. Detta beslut hade nu ett starkt stöd i såväl de båda berörda nämnderna inom landstinget och kommunen som i styrelserna för museerna. Den 1 juli 1993 trädde beslutet i kraft.

FEM INSTITUTIONER – NUVARANDE VERKSAMHET

I det följande lämnas översiktliga beskrivningar av de fem berörda institutionernas verksamheter. Uppgifterna är hämtade från respektive institutions budget och verksamhetsberättelse och andra rapporter samt genom muntlig rapportering.

9. Stiftelsen Upplandsmuseet

År 1909 katalogiserades, på initiativ av Upplands fornminnesförening, de första föremålen i det blivande Upplandsmuseets samlingar och ända sedan 1959 har Upplandsmuseet haft tillgång till den centralt belägna Akademikvarnen för utställningsverksamhet. Då bildades också Stiftelsen Upplandsmuseet. Det innebär att museet kunde fira dubbelt jubileum för några år sedan.

Stiftelsens huvudman är sedan 1993 Uppsala läns landsting tillsammans med Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. I Stiftelsens styrelse ingår sex ledamöter och tre suppleanter. Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund utser en ledamot och en personlig suppleant medan landstinget utser övriga.

9.1 Verksamhetens mål

I Stiftelsens stadgar (reviderade 2007) är ändamålet för verksamheten formulerat på följande sätt:

Stiftelsens ändamål är att upprätta och för allmänheten hålla tillgängligt ett kulturhistoriskt museum för Uppsala län.

Museet skall vara förlagt till Akademikvarnen i Uppsala, så länge denna står till förfogande för ändamålet.

Stiftelsen lämnar årligen in en anslagsframställning och redovisning till landstinget.

Upplandsmuseets verksamhet är relaterad till 10 strategiska mål:

- Profilmålet
- Kunskapsmålet
- Det vetenskapliga målet
- Kulturarvsmålet
- Målet att vara samhällsresurs
- Regionaliseringsmålet
- Tillgänglighetsmålet
- Folkbildningsmålet
- Målet att säkra samlingarnas vård
- Det pedagogiska målet

Utifrån dessa mål upprättas den årliga verksamhetsplanen.

9.2 Brett verksamhetsfält

Upplandsmuseet, som är ett av landets 24 läns museer, arbetar över ett mycket komplext verksamhetsfält och syftet med verksamheten är att samla, utforska, organisera, förvara, vårda och tillgängliggöra kunskap om den kulturhistoriska utvecklingen i Uppsala län under 7000 år.

Landsantikvarien är museets chef. Museet är, utöver de administrativa och fatighetsförvaltande funktionerna, organiserat med fyra avdelningar för *forskning och kunskapsuppbyggnad, arkeologi, kulturmiljöverksamhet, utställningar och undervisning*. I museets organisation ingår också de regionala *hemslöjdskonsulenterna*.

Upplandsmuseet har samlat kulturhistoriska föremål och bilder sedan 1900-talets början och i samlingarna ingår idag närmare 750 000 föremål och närmare 1,5 miljoner glasnegativ, filmnegativ och papperskopior.

Museets verksamhet bedrivs genom både utåtriktad verksamhet som vandringsutställningar, föredrag mm och besiktningar, antikvariska kontroller, konsultationer etc. Museet arbetar med flera projekt, bl a ett museipedagogiskt utvecklingsprojekt, *Portal till vår forntid*, med finansiering genom Statens kulturråd. Detta har genomförts i flera av länets kommuner.

Vid en uppskattning av verksamhetens geografiska fördelning som gjordes av museet 2010 beräknades 40 procent av den totala verksamheten vara förlagd till Uppsala kommun. En förhållandevis låg siffra med hänsyn till såväl befolkningsstruktur som att den mest omfattande visningsverksamheten geografiskt finns placerad i Uppsala. Detta visar å andra sidan på museets viktiga uppdrag som länsövergripande institution.

Upplandsmuseet har fortlöpande kontakter på olika plan med Läns museet Gävleborg och Dalarnas museum. Även kontakter med andra läns förekommer.

Till skillnad mot flertalet andra läns museer ingår konsten inte i museets ansvarsområde.

Upplandsmuseet har en omfattande forskningsverksamhet och har genomfört ett antal större vetenskapliga forskningsprojekt. Vidare genomförs arkeologiska uppdrag i hela länet samt löpande rådgivning, remisshantering, yttranden mm kring kulturmiljövård.

I Akademikvarnen visas såväl fasta som tillfälliga utställningar. Basutställningarna har alla teman som knyter an till den uppländska kulturhistorien och här finns t ex en stadshistorisk utställning om Uppsala. De tillfälliga utställningarna tar upp teman från ett vidare område, som t ex en utställning om vävning, en annan om Kairos sopberg. I Akademikvarnen finns också en barnverksamhet. Museet erbjuder också ett antal mindre utställningar som kan visas på andra platser i länet och som kan hyras.

Upplandsmuseet svarar också för visningar och programverksamhet vid friluftsmuseet Disagården, som håller öppet sommartid, Kvekgården och Walmstedtska gården.

9.3 Besökare

Antalet besökare/användare var under 2010 totalt drygt 76 000, varav **48 500 besökte Akademikvarnen**. Museet tillämpar fritt inträde för alla besökare. Museets öppettider är tisdag – söndag kl 12-17. Museet har inte någon kvällsöppen tid utöver programverksamhet.

Enligt *Uppsala Enkäten* är Upplandsmuseet väl känt av uppsalaborna. 85 procent säger sig känna till museet och 21 procent har besökt det under det senaste året. Flertalet besökare är mycket nöjda med sitt besök, 71 procent ger betyget 4 eller 5.

9.4 Lokaler

Akademikvarnen, där den huvudsakliga utställningsverksamheten äger rum, ägs av Uppsala universitet och hyrs av Upplandsmuseet. Akademikvarnen inrymmer såväl utställningsytor som reception, butik, café, verkstad mm och uppgår till totalt 1 300 kvm varav **utställningsytan utgörs av totalt 830 kvm**. Merparten, 460 kvm upptas av basutställningar och 370 kvm disponeras för tillfälliga utställningar. Sett till utställningsytor är det i jämförelse med andra ett relativt litet länsmuseum. Museets kanslilokaler finns inrymda i angränsande fastigheter, som sedan ett par år tillbaka är i privat ägo. I dessa lokaler disponeras ca 1 250 kvm.

Upplandsmuseet har också sedan ett par år tillbaka ett välutrustat och klimatiserat föremålsmagasin i Morgongåva. Där finns också verkstad, konserveringsateljé, kontor och personalutrymmen och det fungerar som ett öppet magasin, dvs museet erbjuder visningar och aktiviteter också här. Magasinets totalyta är 4 000 kvm.

Som framgår av avsnitt 8 har det tidigare funnits flera diskussioner kring huvudmannaskap, organisation och finansiering av Upplandsmuseet. År 1986, före de två utredningarna 1987 och 1990, var huvudmannaskapet delat mellan Uppsala läns landsting och Uppsala kommun och kostnaderna fördelades så att landstinget svarade för den mindre delen, 45 procent, och kommunen för 55 procent. Den renodling av huvudmannaskapet mellan landstinget och Uppsala kommun och därmed avsaknaden av formella samarbeten mellan Uppsala konstmuseum och Upplandsmuseet gäller från 1993, då de beslut fattades som ligger till grund för nuvarande situation.

9.5 Finansiering

Huvudfinansiär för verksamheten är landstinget i Uppsala län och Upplandsmuseet gör årligen en överenskommelse med Kultur i länet om verksamhetens inriktning. Museet får i likhet med övriga läns museer ett statligt bidrag genom Statens kulturråd.

Verksamhetsanslag 2011 tkr

Landstinget	19 066
Staten	4 493

Den totala omslutningen var 38,5 milj kr 2010. Av denna summa var ca 30 milj kr bidrag från olika håll. Utöver verksamhetsbidragen från landstinget och staten, som tillsammans uppgick till 22 milj kr 2010 (2011: 23,5 milj kr) så erhöles bidrag från bl a Riksantikvarieämbetet m fl för olika definierade projekt. Drygt 8 milj kr var intäkter från uppdrag.

På utgiftssidan dominerar **personalkostnaderna**, totalt **ca 22 milj kr** under 2010 och **antalet anställda är ca 50 årsverken fördelade på ca 60 personer.**

Hyreskostnaderna beräknas 2011 uppgå till **drygt 6 milj kr**, varav Akademikvarnen kostar 1,7 milj kr, kanslilokalerna 1,8 milj kr och magasinet i Morgongåva 2,7 milj kr.

Den ekonomiska situationen var mycket problematisk under 2010 men genom en anslagsökning från landstinget är budgeten nu i balans.

10. Uppsala konstmuseum

Upplands konstmuseum bildades 1982 som en stiftelse med kommunen, landstinget och Uplands Konstförening som stiftare. Vid den tidigare refererade reformen 1993, som hade inriktningen att renodla ansvarsfördelningen mellan landstinget och kommunen, övertog Uppsala kommun ensam rollen som huvudman och finansär. Den tidigare stiftelsen lades ner och museet bytte namn till Uppsala konstmuseum. Därmed upphörde också det tidigare regionala uppdraget.

Uppsala konstmuseum hade från början, dvs från 1993, en egen nämnd men övergick senare till den uppdragsbaserade organisationsmodellen som genomfördes i hela Uppsala och som innebär att Uppsala konstmuseum ingår som en del av den kommunala produktionsförvaltningen Vård och Bildning, som i sin tur varje år träffar avtal med kulturnämnden om uppdrag och ersättning för konstmuseets verksamhet.

10.1 Verksamhetens mål

Uppsala kommuns övergripande kulturpolitiska mål gäller för konstmuseet, liksom för övrig kommunal kulturverksamhet. Därutöver har kulturnämnden preciserat mål och uppdrag relaterade till det kulturpolitiska programmet.

Museets ändamål är *att samla, vårda och tillgängliggöra kommunens konstsamlingar och erbjuda angelägen utställnings- och konstpedagogisk verksamhet av hög kvalitet*

till Uppsalas invånare och andra besökare. Museet ska med fokus på bildkonst, arkitektur och design fungera som ett kunskapsnav för allmänheten i Uppsala.

Verksamhetens mål är att

- Vara en känd och angelägen verksamhet för uppsalaborna
- Vara tillgängligt och välkomnande för alla medborgare i Uppsala kommun
- Ha en tydlig och regional förankring i det omgivande samhället
- Utöka andelen besökande barn och ungdomar med särskilt fokus på besökare från stadens ytterområden
- Stärka den kulturella och konstnärliga friheten, mångfalden och utvecklingen i kommunen
- Vårda, bruka och synliggöra det lokala kulturarvet
- Främja en livaktig demokrati, människors bildningssträvanden och det egna skapandet
- Utöka arbetet med utställningar som baseras på forskning och som länkar samman konst och vetenskap

10.2 Verksamhet

I Uppsala konstmuseums samlingar finns i runda tal 12 000 konstverk. Samlingen består bl a av regionalt och svenskt måleri, keramik från Upsala-Ekeby, en omfattande grafiksamling med verk från 1500-talet fram till idag samt samtida konst som köpts in till samlingen. Grunden till samlingen utgörs av Uplands konstförenings donation till museet men därutöver har andra donationer tillkommit, liksom egna inköp. Uplands konstförening arrangerar vartannat år en jurybedömd salong i museet.

Uppdraget från kulturnämnden är, till skillnad mot en del av de övriga uppdragen, mycket detaljerat och innehåller preciseringar av såväl volym i verksamheten som innehållet. Museet ska erbjuda 8-10 utställningar per år som skall spegla bildkonst, arkitektur och design med perspektiv på både historia och samtid. Det pedagogiska arbetet för barn och unga och att utveckla detta understryks som särskilt viktigt. Uppdraget förutsätter också en fortsatt samverkan med Uppsala universitet och andra samarbeten, t ex kring forskning. På senare år har kulturnämnden i sitt uppdrag förstärkt ansvaret för den tillbakablickande konsten och andelen samtidskonst har minskat något.

Under 2010 producerade museet 10 nya utställningar. Museet har en bildverkstad, som används för framför allt barn men också av många vuxengrupper.

Museet anordnar en hel del programverksamhet samt, för första gången 2010, arkitekturvandringar. Även slottsvisningar sker i konstmuseets regi.

Uppsala konstmuseum är också medarrangör av performancekonstfestivalen *Friktioner* som äger rum på olika platser i stadsrummet.

Museet har inget uppdrag för en länsövergripande verksamhet.

Genom ett avtal mellan Uppsala kommun och Uppsala universitet från 1995 visas en del av universitetets konststudiesamling på konstmuseet. Då var fortfarande universitetets konstvetenskapliga institution förlagd till slotten men år 1997 flyttade institutionen ut från slottet till andra lokaler. Konststudiesamlingen finns dock fortfarande kvar och visas inom ramen för museets verksamhet. I denna samling ingår europeisk konst från 1200-talet till mitten av 1800-talet.

10.3 Besökare

Antalet besökare uppgick till **44 200 enligt besöksräknaren**. Den manuella räkningen visar 35 482 besök och båda besöksiffrorna är öknings jämfört med 2009. Skillnaden mellan de olika publiksiffrorna beror bl a på att den manuella beräkningen inte kan användas vid större evenemang, t ex Kulturnatten och Julmarknaden, då besöksantalet är mycket stort. Även antalet skolelever har ökat, från ca 3 100 till 3 700. Antalet betalande besökare har dock minskat med 800 personer och uppgick 2010 till 7 540 personer. Enligt museet är en viktig förklaring till detta att museet hade stängt för ordinarie verksamhet under 10 veckor sommaren 2010 pga en knapp ekonomi.

Antalet besök på konstmuseets hemsida, som man når via www.uppsala.se, var 25 200 under 2010.

Museet har en entréavgift på 40 kr för vuxna (fri entré upp till 19 år). Även onsdagskvällar mellan kl 16 och 20 är det fri entré, liksom i samband med vissa evenemang. Siffrorna ovan pekar på att merparten av de vuxna besökarna har tagit tillvara dessa möjligheter.

Öppettiderna är tisdag, torsdag och fredag 12-16, onsdag 12-20 och lördag och söndag 12-16.30.

Av *Uppsala Enkäten* kan man utläsa att 66 procent av uppsalaborna känner till sitt konstmuseum, vilket innebär att 34 procent inte gör det – oavsett om de varit där eller ej. Endast 10 procent säger sig ha besökt museet en eller flera gånger under det senaste året. Underlaget är för litet för att säkert kunna tolka besökarnas svar om hur nöjda de varit med sitt besök men museet har under året genomfört en egen brukarundersökning, genom besökarenkäter. Totalt kom 361 svar in, varav 60 på engelska. Enkäten har gjorts vid flera tillfällen under året. Besökarna är enligt denna undersökning mycket nöjda eller nöjda med sitt besök (97 procent). Många av de internationella gästerna saknade, inte så förvånande, mer information på engelska.

10.4 Lokaler

Uppsala konstmuseum är sedan 1995 lokaliserat till Uppsala slott. Totalt disponerar museet drygt 2 000 kvm vari ingår såväl utställningsytor som kontor, magasin, barnverkstad, reception mm. Lokalerna är fördelade på 5-6 plan, vilket gör museet svårarbetat och för besökaren svåröverblickbart. Lokalerna hyrs av Statens fastighetsverk.

Utställningsytorna är totalt knappt 700 kvm, fördelade på två våningsplan. En del av utställningsytan upptas av en utställning med Upsala-Ekeby keramiska produktion, som pågår tills vidare. Därtill kommer Uppsala universitets konststudiesamling, som har en utställningsyta om ca 280 kvm på ett eget plan.

Museet är, tillsammans med Fredsmuseet, som har en ännu så länge blygsam verksamhet men som nu flyttar till större och mer ändamålsenliga lokaler i slottet, den enda publika verksamheten med regelbundna öppettider som finns i slottet.

Med hänsyn till uppdragets vidd är den totala utställningsytan synnerligen begränsad. Detta har också konstaterats i den *Förstudie Nya Rum för Konsten*, som gjordes 2010 på uppdrag av Uppsala kommuns kulturnämnd. Studien ger både en nulägesbeskrivning och idéer om framtida lokallösningar och det finns ingen anledning att i denna rapport upprepa vad som där sagts. I det stora hela instämmer jag med den beskrivning av svårigheter som där ges och delar av detta ligger till grund även för de synpunkter och de förslag som jag kommer att presentera senare i denna rapport.

10.5 Finansiering

Det kommunala anslaget, via kulturnämndens uppdrag, uppgår till **9 170 tkr** för 2011. Museet har inga bidrag från staten eller från landstinget. Uppsala Konstmuseums totala **omslutning är ca 10 milj kr**.

Utöver **personalkostnader**, som uppgår till ca **4,7 milj kr** är **lokalkostnaden** den största enskilda utgiftsposten och hyran uppgick 2010 till **2,2 milj kr**. Övriga kostnader utgörs av produktion och administration.

Museet har **knappt 7 fasta tjänster** samt ett antal timanställda medarbetare. Museet har ingen egen personal för administrativa tjänster som ekonomi, lönehantering etc utan det sköts av produktionsförvaltningen Vårt och Bildning.

11. Stiftelsen Musik i Uppland (MiU)

Musik i Uppland är en av Sveriges 20 länsmusikorganisationer och har landstinget som huvudman. Musik i Uppland bildades 1988 som en följd av det riksdagsbeslut som innebar att landstinget övertog ansvaret för de regionalt lokaliserade delarna av statliga Regionmusiken och Rikskonserter. De statliga medlen för denna verksamhet, som omfattade såväl musikerkostnader som kostnader för administrativa resurser, överfördes samtidigt till landstinget.

I samband med beslutet 1988 överfördes också Upplands musikstiftelse, dvs Kammarolisterna/Uppsala Kammarorkester, till den nya Stiftelsen Musik i Uppland. Uppsala kommun, som tillsammans med landstinget varit huvudman för Upplands musikstiftelse frånträdde därmed sitt engagemang och landstinget blev ensam huvudman för den nya verksamheten Musik i Uppland.

Stiftelsen Musik i Uppland leds av en styrelse som utses av landstinget. Musikchefen har det övergripande ansvaret för verksamheten såväl konstnärligt som administrativt.

11.1 Verksamhetens mål

Stiftelsens ändamål är enligt stadgarna:

att genom initierande, kompletterande och stödjande åtgärder erbjuda länets invånare ett rikt och varierande musikliv,

att med de resurser som tillförs stiftelsen i form av tjänster och ekonomiska medel bedriva musikverksamhet,

att fr o m 1988-07-01 även upprätthålla en kammarorkester och med denna orkester och med engagerade symfoniorkstrar och andra ensembler bedriva konsertverksamhet.

I och med att Musik i Uppland flyttade in i det nya konserthuset Uppsala Konsert & Kongress gjordes 2006 en särskild överenskommelse med landstinget för att säkerställa att det länsövergripande uppdraget inte skulle minska utan fortsätta på minst samma nivå som tidigare. Detta har också följts upp genom de årliga redovisningarna som Musik i Uppland lämnar till landstinget.

I överenskommelsen från 2006 formuleras ett antal mål som utöver det regionala ansvaret också understryker vikten av att slå vakt om den höga musikaliska kvaliteten i verksamheten samt verka för länsinvånarnas delaktighet, inte minst vad gäller barn och ungdomar. Såväl bredden i konsertutbudet som mångfald understryks också särskilt.

11.2 Länsövergripande verksamhet

Musik i Uppland verkar som en professionell musikinstitution som ger människor i länet, såväl musikälskare som ovana lyssnare, musikupplevelser, inspiration och underhållning. Detta görs dels genom de egna musikensemblerna *Uppsala Kammarorkester* (stråksextett), *Linnékvintetten* (brasskvintett) och *Trio X* (jazztrio) dels genom gästande ensembler och frilansmusiker.

Uppsala Kammarorkester är länets professionella orkester, som också får statligt orkesterbidrag. Orkestern består dels av fast anställda musiker, där medlemmarna i Uppsala Kammarorkester verkar som konsertmästare respektive stämledare i orkestern på ca 25 procent av sin heltidsanställning och medlemmarna i Linnékvintetten bildar stommen i orkesterns brassektion. Utöver de egna heltids- och deltidsanställda musikerna engageras ett varierande antal frilansmusiker, beroende på repertoaren, för orkesterkonserterna. Frilansmusikerna är i hög grad återkommande och således väl bekanta med orkestern, vars numerär brukar vara ca 40 musiker.

Repertoaren spänner över olika stilar, från tidig barock till samtida musik. Musik i Uppland samarbetar också med andra län och orkestrar, t ex genom Uppsala

Tonsättartävling, som genomfördes för första gången 2010 och som är ett samarbete med sju andra svenska orkestrar.

Huvuddelen av kammarorkesterns konserter äger rum i Uppsalas konserthus och den konstnärliga nivån är omvittnat hög.

Verksamhet bedrivs dock huvudsakligen med övriga ensembler samt med gästande ensembler i samtliga av länets åtta kommuner, bl a genom den s.k. Konserterkarusellen, som genom ett brett samarbete med föreningslivet på respektive ort kan erbjuda ett konsertutbud av hög kvalitet och stor bredd.

Musik i Uppland har en omfattande barn- och ungdomsverksamhet, bland annat genom ett stort antal skolkonserter men också genom Musik Direkt, som är en länsövergripande verksamhet. I samband med Rikskonserter nedläggning 2011 har Musik i Uppland fått det statliga uppdraget att ta över ansvaret för den nationella samordningen av Musik Direkt. Musik i Uppland deltar också i några av de projekt som ingår i Skapande Skola. Musik i Uppland och arbetar också med att aktivera barnen, bl a genom den s k Musicklånelådan.

Utöver regelrätta konserter bedriver Musik i Uppland olika verksamheter av projektkaraktär, workshops, amatörestöd etc. Exempel på detta är Upplands Låtverkstad – ett folkmusikprojekt för ungdomar – och RESiDANS, ett danssamarbete med Gävleborgs och Dalarnas län.

11.3 Antal konserter och publik

Under 2010 genomfördes **totalt 435 konserter** med följande fördelning på konserttyp och var de geografiskt ägde rum:

243 offentliga konserter
136 skolkonserter
56 interna konserter

Av dessa genomfördes
199 i Uppsala kommun (varav 20 i UKK)
176 i övriga länet
58 i övriga Sverige
2 i utlandet

De egna ensemblerna genomförde **236 konserter**, dvs mer än hälften av det totala antalet:

	Antal konserter	varav i Uppsala	Publik
Uppsala Kammarsolister	29	14	2 640
Linnékvintetten	84	50	19 600
Trio X	108	52	22 000
Uppsala Kammarorkester	15	13	11 000

Publiken uppgick totalt till 86 000 personer 2010, varav drygt 23 000 var barn och ungdomar och drygt 11 000 personer besökte en konsert med Uppsala Kammarorkester.

Musik i Uppland/Uppsala Kammarorkester ingick inte i *Uppsala Enkäten*, varför inga uppgifter kan redovisas från denna. Dock kan sägas att beläggningen på konserterna är mycket hög och publikgensvaret stort.

11.4 Lokaler

Musik i Uppland hyr lokaler i Uppsala Konsert & Kongress AB och en del av de konserter som genomförs i Uppsala äger rum här. De administrativa lokalerna omfattar knappt 700 kvm och hyrs genom sedvanligt löpande hyresavtal. Då det gäller konsertlokalerna så fastställs villkoren i ett särskilt avtal, där antal konsert- och repetitionsdagar anges för respektive konsertsal. För detta lämnas ett totalpris för hela året. Därutöver kan, i mån av plats, Musik i Uppland hyra ytterligare dagar för ett angivet pris per konsertdag. För 2011 betalar man totalt drygt 2,8 milj kr för såväl kontorslokaler som konsertlokalerna för det antal dagar som uppgörelsen gäller.

11.5 Finansiering

Musik i Uppland erhåller bidrag från såväl sin huvudman, landstinget, som staten genom Statens kulturråd. De statliga bidragen är två separata bidrag, från två olika anslag, dels till länsmusikverksamhet, dels till professionell orkesterverksamhet. För att synliggöra de olika ändamålen, bl a i ansökningarna till Statens kulturråd, följer landstingsbidraget denna uppdelning.

Anslag 2011	Totalt tkr	varav länsmusik	varav kammarork
Landstinget	10 160	4 470	5 690
Staten	15 214	11 642	3 572
Övriga bidrag	680		680
TOTALT	26 054	16 112	9 942

Den totala omslutningen beräknas till knappt 30 milj kr 2011 och utöver ovanstående anslag räknar Musik i Uppland med arrangörs- och biljettintäkter etc om knappt fyra milj kr.

Personalkostnaderna utgör den stora utgiftsposten, ca **22,6 milj kr**. **Lokalerna** kostar sammantaget ca **2,8 milj kr** per år.

Antalet anställda 2010 var 27, varav 17 musiker motsvarande 15,2 årsverken. Därutöver anlitar Musik i Uppland årligen frilansmusiker motsvarande 15-20 årsverken.

Musik i Uppland fick en ökning av sitt landstingsbidrag 2011 för att kompensera för att statsbidragen ej räknats upp under en följd av år.

12. Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK)

Uppsalas senast tillkomna kulturinstitution, Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK) invigdes efter många års planering den 1 september 2007 vid Vaksala torg i centrala Uppsala. UKK är förutom ett livaktigt konserthus en arena för konferenser och kongresser, för event och fester och andra arrangemang. UKK kan ta emot upp till 1 140 personer och klarar middagsservering för 960 sittande gäster. Lokalerna är utformade så att det finns stor flexibilitet då det gäller möblering, inredning etc, vilket gör att verksamheten kan ha stor bredd. Denna bredd speglas också i programutbudet, vilket ger UKK en särställning bland landets konserthus. Med UKK har Uppsala fått en kulturinstitution som kan mäta sig såväl nationellt som internationellt med andra liknande institutioner.

12.1 Verksamhetens mål

UKK ingår i kommunens bolagskoncern Uppsala Stadshus AB och har enligt ägardirektiven följande uppdrag:

Uppsala Konsert & Kongress AB ska

- *tillhandahålla en mötesplats för musik och för alla grupper i kommunen,*
- *genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten aktivt bidra till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala,*
- *genom konserter och möten stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad,*
- *samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster*

Målen för UKK knyter också an till de övergripande kulturpolitiska mål som Uppsala kommun antagit och som gäller för kommunens olika verksamheter. De mål som gäller specifikt för UKK finns formulerade i det avtal som årligen träffas mellan kulturnämnden och UKK och som innebär att UKK ska:

- Vara en angelägenhet för alla uppsalabor
- Hålla hög kvalitet i det konstnärliga programvalet och egna produktioner, där dessa ska komplettera andra aktörer inom musik och scenkonst
- Skapa förutsättningar för konstnärliga upplevelser, nöje och stimulans
- Särskilt beakta dansens möjligheter till gästspel
- Vara tillgängligt och välkomnande för alla människor, genom att erbjuda ett program med mångfald och hög kvalitet som speglar tradition och nutid samt

bidrar till förnyelse. Det internationella Uppsala, likväl som den mångkulturella människan ska avspeglas i verksamheten

- Ha unga som prioriterad målgrupp
- Samarbeta med andra kulturinstitutioner, det lokala musiklivet, föreningslivet, skolor, med flera
- Ha en verksamhet anpassad efter de fastställda ekonomiska ramarna, och med hänsyn tagen till bolagets övriga verksamheters inverkan på de ekonomiska förutsättningarna
- Attrahera besökare från övriga Sverige och världen
- Genom konsertverksamheten samspeja med byggnadens monumentala karaktär och på så sätt aktivt medverka till att stärka bilden av Uppsala som en vital och betydande kulturstad.

12.2 Verksamhet med stor bredd

Verksamheten fick en snabb start och under år 2010, som är det tredje hela verksamhetsåret, har totalt, dvs inklusive konferenser och kongresser mm, 734 evenemang med närmare 144 000 besökare genomförts. UKK driver hela verksamheten, inklusive restaurangen, i egen regi och ser många fördelar med detta, t ex för att få en maximal flexibilitet i planeringen.

Antalet konserter och föreställningar var 176 och den sammanlagda publiken uppgick till 87 400 besökare. Verksamheten har mycket stor bredd och en genrerikedom som är ovanlig för ett konserthus. I programmet finns såväl den lokala rockgruppen som symfoniorkestern, de internationella toppnamnen samsas med melodifestivalens artister, elektronmusiken med en kurdisk artist etc. Därmed riktar sig verksamheten till många olika publikgrupper i alla åldrar. UKK beskriver sitt hus som 'en mångsidig arena där alla får plats'.

UKKs roll är både att arrangera egna konserter (ca 30 procent av samtliga konserter) och fungera som en plattform för det lokala musiklivet, där andra är arrangörer. UKK är dessutom en viktig konsertplats för Musik i Uppland och Uppsala Kammarorkester (ca 17 procent av konserterna). För merparten av programmen svarar alltså andra konsertarrangörer. Här anordnas också festivaler av olika slag, t ex den internationella gitarrfestivalen, elektronmusikfestivalen Volt och den internationella Sacred Music Festival.

Det lokala musiklivet har en stark roll i utbudet och under 2010 innehöll nästan hälften av alla konserter lokala artister. Även det internationella inslaget är starkt (ca 25 procent av alla konserter).

12.3 Besökare

Av konsertpubliken, som år 2010 uppgick till ca **87 400 personer**, räknar UKK med att ca 30 procent är tillresta. Däremot är det svårt att genom biljettbokningssystemet kunna avgöra varifrån de kommer. Tidigare kunde riktnumren ge en indikation på detta men beställningar genom mobiltelefonen går inte att härleda geografiskt.

I UKKs konsertstatistik ingår även Musik i Upplands konserter, som 2010 var 20 st i UKK med en publik om ca 11 000 personer.

UKK är väl känt bland uppsalaborna, det framgår av den nyligen genomförda *Uppsala Enkäten*, där 97 procent anger att de känner till verksamheten och hela 59 procent har besökt UKK en eller flera gånger under det senaste året, en siffra som bara överträffas av Stadsbiblioteket. De flesta av de som besökt UKK anger också att de är nöjda med sitt besök. I den publikundersökning som UKK själva gjort under hösten 2010 är andelen nöjda besökare 98 procent och nästan samtliga angav att de hade för avsikt att återkomma.

Även konferens- och kongressverksamheten får genom de egna undersökningarna gott betyg.

12.4 Lokaler

Konserthuset vid Vaksala torg invigdes 2007 och omfattar 14 600 kvm. Huset är byggt för att kunna vara flexibelt och fungera för såväl konferenser och kongresser som för konserter och andra föreställningar. I huset finns också en stor restaurang. Konserthuset har kapacitet att ta emot 3 000 personer.

Här finns **fyra konsertsalar**, varav även restaurangen ingår som en konsertplats med en kapacitet att ta emot en publik på upp till 1 200 personer. Stora salen har drygt 1 100 platser. Den mindre konsertsalen har 340 platser och den minsta ca 120 platser.

För konferensverksamheten finns härutöver ett antal konferensrum.

Huset ägs av Uppsala kommun och kommunens fastighetskontor svarar för driften, vilket innebär att UKK hyr lokalerna av fastighetskontoret.

12.5 Finansiering

UKK har nyligen avslutat sitt tredje hela verksamhetsår. För ett nytt hus med en så mångfacetterad verksamhet som UKK så tar det sannolikt ett par år innan man med säkerhet kan avläsa effekterna av olika åtgärder och se de långsiktiga tendenserna i kund- och publikefterfrågan, kostnader och intäkter.

UKKs omslutning 2011 beräknas till totalt 72 milj kr, varav **ca 30 milj kr utgörs av det kommunala stödet** (se nedan). UKK har inga statliga bidrag och inte heller något bidrag från landstinget. Detta innebär att egenintäkterna skall uppgå till ca 42 milj kr år 2011.

UKK erhåller medel från kulturnämnden för det uppdrag som nämnden lagt på UKK och som, i likhet med vad som gäller en rad andra kulturverksamheter, formuleras i ett särskilt avtal mellan kulturnämnden och UKK. För år 2011 uppgår denna ersättning till 20 447 tkr. Denna summa har kompletterats genom ett ägartillskott. För 2011 anges i Uppsala kommuns Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (IVE) 2011-

2014 att detta ägartillskott skall uppgå till högst 10 miljoner kronor för år 2011. För 2010 uppgick det till ca 13 milj kr.

Den största kostnaden är **personalkostnader**, som uppgår totalt till **ca 31 milj kr**. **Hyran** för lokalerna uppgår till **drygt 20 milj kr**.

UKK har ca **60 fast anställda** samt ett stort antal timanställd personal. UKK har inga fast engagerade musiker.

13. Uppsala stadsteater AB

Uppsala stadsteater startades 1951 i Folkets Hus och bildades redan från början som ett aktiebolag, vars aktier togs över av kommunen 1964. Idag ingår bolaget i kommunens bolagskoncern Uppsala Stadshus AB. Längre ingick gästspel i Gävle som en del av teateruppdraget och Gävle kommun hade en plats i styrelsen. Gävle kommun och Gävleborgs läns landsting svarade också tillsammans för 25 procent av anslagen. Det regionala uppdraget var då en förutsättning för att statligt bidrag skulle utgå. Det formella samarbetet upphörde 1983 i samband med att Gävle renoverade sitt teaterhus och startade sin egen länsteater, Folkteatern i Gävleborg. Uppsala stadsteater har sedan dess varit ett helägt kommunalt bolag men hade fram till 1993 ett bidrag från landstinget som 1993 uppgick till 1,6 milj kr.

1987 flyttade teatern, efter ett par utlokaliserade år vid Trädgårdsgatan, tillbaka till de då ombyggda och utbyggda teaterlokalerna vid Kungsgatan.

13.1 Verksamhetens mål

Stadsteaterns uppdrag uttrycks i ägardirektivet enligt följande:

- *Uppsala stadsteater ska genom sin konstnärliga verksamhet bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.*
- *Stadsteatern ska som mötesplats stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidra till att stärka besöksnäringen.*
- *Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter där dansens möjligheter särskilt beaktas.*
- *Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.*

Stadsteaterns styrelse har med utgångspunkt i ägardirektiven formulerat följande mål för verksamheten. Stadsteatern ska

- engagera, underhålla och beröra uppsalaborna

- spela pjäser såväl ur den moderna som den klassiska repertoaren, ge utrymme för experimenterande, uppmuntra skapandet av ny svensk dramatik och beakta såväl breda som smala intressen hos uppsalaborna
- under hela spelåret ha teaterverksamhet på alla scener
- utveckla den verksamhet som vänder sig till den unga publiken och varje år ha föreställningar för barn och ungdom i sitt utbud
- nå nya publikgrupper och öka publiktillströmningen
- initiera gästspel som komplement till det egna utbudet
- samarbeta med olika kulturföreträdare och kulturorganisationer

Därutöver gäller det kulturpolitiska program som kommunfullmäktige fastställt för alla kommunens verksamheter, inklusive stadsteatern.

13.2 Verksamhet

På teaterns fyra scener ges årligen ca 15 egna produktioner tillsammans med svenska och internationella gästspel. Totalt spelas varje år ca 500 föreställningar. Bland gästspelen finns oftast något större dansgästspel varje år. Utöver familjeföreställningar sätter teatern vanligtvis upp en barnproduktion varje år som erbjuds alla Uppsalas skolor kostnadsfritt.

Teatern strävar efter att vara ett öppet teaterhus och en central mötesplats i Uppsala med en rad evenemang och publikaktiviteter utöver de egna föreställningarna och gästspel. Här finns också ett konstgalleri, Teatergalleriet.

Teaterns verksamhet har rönt en ökande positiv uppmärksamhet under senare år och 2009 fick Uppsala stadsteater ta emot svenska teaterkritikers förenings teaterpris bl a med motiveringen att teatern lyckats para historiska berättelser med konstnärlig djärvhets och nyskrivna manus. I sin egen vision uttrycker teatern det på följande sätt: *”Uppsala stadsteater skall vara Sveriges främsta konstnärliga teater – en ny typ av lokal scen med internationella samarbeten”*.

Stadsteatern har sedan 1993 inget länsövergripande uppdrag. Dock arbetar man med ca 35 teaterombud runt om i länet samt med länsövergripande information och marknadsföring.

Uppsala stadsteater står också som initiativtagare till och arrangerar av den internationella och årliga teaterfestivalen *TUPP*, som snabbt etablerats som en av de viktigare teaterfestivalerna i landet. För detta erhåller teatern ett extra statligt bidrag. Festivalen genomförs för tredje året 2011.

13.3 Besökare

Antalet besökare uppgår till totalt **ca 60 000 årligen**. Stadsteatern har, liksom UKK, svårt att se varifrån besökarna kommer eftersom telefonbeställningarna inte längre kan härledas via riktnumren då många använder mobiltelefon. Enligt teaterns uppfattning består dock publiken av många tillresta, inte bara från länet utan även från både angränsande län och från andra delar av landet. Teatern har också genom sitt program, som fått mycket positiv respons även i rikspressen, nått ut längre än tidigare med sin marknadsföring.

Uppsala stadsteater har under det senaste året genomfört ett samarbete med Upplandsmuseet. I övrigt sker samarbeten med andra teatrar i Uppsala, t ex Reginateatern, som ju är en gästspelscen, i mindre utsträckning och i mån av tid och resurser. Visst samarbete sker också med länsteaterkonsulenterna och med andra teatrar i de angränsande länen.

Uppsala stadsteater är väl känd av uppsalaborna. Av *Uppsala Enkäten* framgår att **95 procent av invånarna har besökt eller känner till teatern**. 28 procent har besökt teatern en eller flera gånger under det senaste året. Majoriteten av besökarna är mycket nöjda, 73 procent ger betyget 4 eller 5 (av 5 möjliga). Endast 5 procent ger betyget 1 eller 2.

13.4 Lokaler

Stadsteatern finns på den ursprungliga adressen på Kungsgatan, vars lokaler från början var ett Folkets Hus då stadsteatern startade och flyttade in 1951. De genomgick en omfattande ombyggnad i mitten på 80-talet och teatern kunde ta de nya och utbyggda lokalerna i bruk 1987. Här finns nu **fyra scener**, varav Stora scenen har drygt 500 platser. De övriga tre scenerna rymmer 160, 100 och 60 platser. Teatern inrymmer också en restaurang och ett konstgalleri. Här finns också kontor mm. Endast dekorateljén ligger på annan plats i Uppsala.

13.5 Finansiering

Teatern har inga anslag från landstinget. Det kommunala bidraget går inte via kulturnämnden utan utgår i form av ett ägartillskott från bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB till bolaget samt en ersättning från kommunen på 1 miljon kronor för biljetthantering. Därutöver får teatern ett statligt stöd genom Statens kulturråd samt särskilt projektbidrag för festivalen TUPP.

Anslag 2011	tkr
Uppsala kommun (ägartillskott+ersättn)	59 400
Staten	15 064
” projektstöd för festivalen TUPP	500
TOTALT	74 964

Den totala omslutningen beräknas till ca 83 milj kr år 2011. Utöver anslagen ovan har teatern biljettintäkter och andra egna intäkter om ca 8 milj kr.

Den ojämförligt största kostnaden utgörs av **personalkostnader**, som beräknas uppgå till ca **48 milj kr** för 2011. **Lokalkostnaderna** beräknas till ca **15 milj kr**.

Antalet fast anställda är drygt 70 varav 12 skådespelartjänster. Dessutom engagerar teatern varje år en stor grupp frilansare.

SYNPUNKTER – FÖRSLAG

14. Relationen kommun/landsting vad gäller finansieringen av kultur

Nedan redovisas fördelningen av anslagen till de fem berörda institutionerna mellan Uppsala läns landsting, Uppsala kommun och staten. Tabellen inkluderar inga andra anslag till kulturverksamheter från landsting och kommun.

Gemensamt för alla de fem institutionerna är att de, i likhet med många andra kulturinstitutioner, har en mycket knapp ekonomi utan utrymme för stora förändringar eller expansion. Ambitionerna överstiger ofta de tillgängliga resurserna. De verksamheter som uppbär statligt stöd (Upplandsmuseet, Musik i Uppland och Uppsala stadsteater) har alla fått erfara att anslagen urholkats med anledning av utebliven eller alltför liten kostnadsuppräknning. Några har fått en anslagsökning av sin huvudman som kunnat kompensera detta (Musik i Uppland och Upplandsmuseet).

Institution	Landstinget	Kommunen	Staten
Upplandsmuseet	19 066	-	4 493
Uppsala Konstmuseum	-	9 170	-
UKK	-	30 000	-
Musik i Uppland	10 160	-	15 214
Uppsala Stadsteater	-	59 400	15 064
TOTALT	29 226	98 570	34 771

Den procentuella relationen mellan landstingets och kommunens stöd till de fem institutionerna är att landstinget svarar för 23 procent av de gemensamma bidragen och kommunen för 77 procent.

14.1 Jämförelse med överenskommelsen 1993

Om man minskar ovanstående siffror med bidraget till UKK, som tillkommit efter den överenskommelse mellan landsting och kommun som gjordes 1993 blir den procentuella fördelningen **30 procent respektive 70 procent**. Detta kan jämföras med den tidigare överenskommelsen från 1993 som innebar att landstinget

förutsattes svara för 45 procent av stödet till de då fyra kulturinstitutionerna och kommunen för 55 procent.

Utan närmare analys är det inte möjligt att slå fast exakta skäl för diskrepansen mellan 1993 års siffror och dagens och härleda den till specifika anslagsutvecklingar men man kan konstatera att Uppsala kommuns satsningar på det nya konserthuset och på stadsteatern och även på en rad andra ändamål och kulturevenemang fått genomslag i siffrorna.

14.2 Jämförelse med andra län

Om man ser till kommunens respektive landstingets totala kulturkostnader 2011 så är relationen att **landstinget satsar totalt 83 milj kr, vilket är 23 procent** av den sammanlagda satsningen och **kommunens insats är 278 milj, vilket motsvarar 77 procent**. (Se avsnitt 4.3 och 6.7) Den procentuella fördelningen totalt är alltså exakt densamma som för de fem institutionerna.

I Kulturrådets sammanställning över landstingens och kommunernas finansiering av kulturen från 2009 redovisas en jämförelse mellan samtliga län/regioner. Där kan man konstatera att sex landsting har en lägre andel av länets totala kulturkostnader än Uppsala län, ett landsting ligger på samma nivå och att tolv län en högre andel (ur Kulturrådets rapport *Kulturens finansiering 2009*). I samma rapport redovisas också landstingens finansiering av kultur utslagen per invånare och även här hamnar Uppsala läns landsting lågt i jämförelse med andra län. Endast fyra län har lägre kostnad per invånare.

Dessvärre är motsvarande jämförelsetal på kommunsidan inte lika användbara eftersom Kulturrådet inte använt ett komplett underlag för sina beräkningar. Uppsalas totala kulturkostnad anges i Kulturrådets sammanställning till 184 milj kr (*Kulturens finansiering 2009*) medan det enligt Uppsalas egna beräkningar (för 2011) är 278 milj kr (se avsnitt 6). Enligt uppgift är det bl a kostnaderna för kulturbolagen som inte räknats med och detta gör att kommunens kulturkostnad utslaget per invånare blir förhållandevis lågt jämfört med många andra kommuner.

15. Huvudmannaskap för kulturinstitutionerna i några angränsande län

Det finns inte en modell för hur finansiering och huvudmannaskap ska se ut i de olika länen och regionerna utan det finns många olika varianter. Detsamma gäller för vilken organisationsform man valt för institutionerna, dvs stiftelse, aktiebolag eller kommunal förvaltning. För att illustrera olikheterna redovisas nedan i sammandrag några exempel rörande likartade institutioner från angränsande län, delvis hämtade från rapporten *Kultur i Svealand, en kartläggning av regional kulturverksamhet, 2010*.

Län/institution	Landsting % av ansl	Kommun % av ansl	Huvudman
VÄSTMANLAND			
Musik i Västmanland (inkl läns- musik, konserthus o orkester)	10	90	Kommunalförb.
Teater Västmanland	60	40	Kommunalförb.
Länsmuseet	100	-	Landstinget
Konstmuseet	-	100	Kommunen
GÄVLEBORG			
Musik i Gävleborg	100	-	Landstinget
Gävle Konserthus o Symf.ork.	-	100	Kommunen
Stiftelsen Folkteatern i Gävleborg	100	-	Landstinget
Stiftelsen Länsmuseet	100	-	Landstinget
DALARNA			
Stiftelsen Musik i Dalarna	89	11	Landstinget
Stiftelsen Dalateatern	90	10	Landstinget
Stiftelsen Dalarnas museum	92	8	Landstinget

Samtliga ovanstående institutioner förutom Uppsala Konstmuseum och Västerås Konstmuseum får också statsbidrag. Vad gäller länmuseerna i Gävleborg och Dalarna så ingår konstområdet i verksamheten, vilket också gäller för flertalet andra länmuseer runt om i landet.

16. Uppsala konstmuseum och Upplandsmuseet

Uppsala konstmuseum och Upplandsmuseet är två viktiga institutioner då det gäller att vårda och sprida kännedom om den uppländska historien och kulturarvet. Båda museerna har länge funnits i centrala Uppsala.

16.1 Likheter och olikheter

En översiktlig beskrivning av respektive institutions verksamhet, mål, publiksiffror, anslag mm finns i avsnitt 9 och 10. Starkt förenklat kan man säga att det handlar om två ganska små museer med begränsade utställningsytor. Konstmuseet disponerar ca 700 kvm (plus knappt 300 kvm som disponeras av Uppsala universitet för konststudiesamlingen) och Upplandsmuseet har drygt 800 kvm utställningsyta till sitt förfogande i Akademikvarnen. Upplandsmuseet har också visningsverksamhet på andra håll i länet.

Konstmuseet hade år 2010 drygt 44 000 besök enligt besöksräknaren (något lägre om man utgår från manuell räkning) och Upplandsmuseet drygt 48 000 i Akademikvarnen. Jämfört med många andra läns museer är det, särskilt med hänsyn till att museet har fri entré, inga höga besökssiffror. Jämfört med andra verksamheter i Uppsala ligger de på ungefär samma nivå som t ex Gustavianum.

Några jämförelser, särskilt vad gäller utställningsverksamheten:

Uppsala konstmuseum

Uppdrag (utdrag): samla, vårda o tillgängliggöra samlingen o synliggöra det lokala kulturarvet. Äv. samtidskonst(se vidare museets mål, 10.1)

Kommunen är huvudman

Org.form: förvaltning

Anslag fr kommunen: 9,2 milj kr

Ca 7 anställda
+adm (inom Vård o Bildning)

Ca 700 kvm utställningsyta
i Uppsala slott (tot ca 2 000 kvm)
Inkl kansli o magasin

Inget regionalt uppdrag

Upplandsmuseet

Uppdrag (utdrag): samla, utforska, organisera, förvara, vårda o tillgängliggöra kunskap om den kulturhistoriska utvecklingen i Uppsala län under 7000 år (se vidare museets mål, 9.1)

Landstinget är huvudman

Org.form: stiftelse

Anslag fr landstinget: 19,1 milj kr

Ca 60 anställda totalt

Ca 800 kvm utställningsyta i
Akademikvarnen (tot ca 1 300 kvm)
Plus kansli om 1 250 kvm o magasin

Länsövergripande verksamhet

Inget statligt stöd	Statligt stöd – men till skillnad från flertalet andra länmuseer ingår inte konsten i uppdraget o därmed inte i det statliga stödet
Besökare: drygt 44 000 (ca 35 000 med manuell beräkning), 7 500 betal.	Besökare: drygt 48 000 (76 000 besök/ användare totalt i museets verksamheter)
Entréavgift: 40 kr (fri entré upp till 19 år samt onsd 16-20)	Fri entré.
Programverksamhet: ja	Programverksamhet: ja
Samling: ca 12 000 verk	Samling: Ca 750 000 föremål samt 1,5 milj glasnegativ, filmnegativ och papperskopior

Som framgår av denna uppställning så finns det både skillnader och likheter i de två museernas verksamheter. Båda har ett brett uppdrag: konstmuseet skall tillgängliggöra och vårda en kulturhistorisk samling samtidigt som nutida konstuttryck skall visas och synliggöras. Upplandsmuseet har ett komplext verksamhetsfält som spänner över många kunskapsområden men som har den uppländska kulturhistorien i fokus. Båda museerna har en aktiv programverksamhet. Kulturhistoria och kulturarv är begrepp som finns med i båda museernas primära uppdrag, om än på lite olika sätt.

16.2 Två museer föreslås bli ett länmuseum

Som framgår av den tidigare presenterade historiken kring de utredningar och beslut som ligger till grund för nuvarande ansvarsfördelning mellan landsting och kommun så har en diskussion kring de två museernas inbördes relation varit aktuell vid flera tillfällen. Åsikterna har också gått isär både över tid och mellan olika intressenter då det gäller frågan om samgående eller inte. Beslutet 1993 om att de två museerna skulle ha var sin huvudman, vilket då hade stort stöd i respektive institutionsstyrelse och kulturnämnd, föregicks av en utredning som förordade sammanslagning. Vilken i sin tur föregicks av en annan utredning som 1987 förordade skilda huvudmän men där flera tunga remissinstanser, bl a några av de som 1993 ändrat uppfattning, gick emot detta förslag och önskade en sammanslagning.

Då nu frågan om huvudmannaskap åter väckts, nästan 20 år efter den senaste reformen, finns det många skäl till att på nytt se vilka för- respektive nackdelar det skulle kunna finnas med en sammanslagen museiorganisation. Det är heller ingen slump att flertalet andra länmuseer valt att inkludera konsten i länmuseiansvaret och att detta också gynnats av statliga bidrag. Till detta finns flera skäl, bl a att det kulturhistoriska uppdraget både kan tydliggöras och förstärkas med konstområdet som ytterligare en del av ett samlat ansvarsområde. Därtill kommer att konsten därmed blir en del av ett länsövergripande ansvar. Det handlar om en

kvalitetsförstärkning och det är också utgångspunkten för mitt förslag att en sammanslagning av Uppsala konstmuseum och Upplandsmuseet bör genomföras.

Uppland och Uppsala har en exceptionellt intressant historia. Staden och länet är i sig rik på kulturhistoriska miljöer, vilket också uppsalaborna enligt *Uppsala Enkäten* (2010) ser som en stor tillgång för Uppsala som kulturstad. Det utsnitt av historien som kan visas på de ytor som konstmuseet och Upplandsmuseet förfogar över innebär stora begränsningar. Även en utställning på en mindre yta kan dock levandegöras ytterligare om den sätts in i ett kulturhistoriskt sammanhang, där föremålen inkluderar konsten och förstärker historien som skall berättas.

Jag har i mitt förslag också räknat med att Uppsala universitets konststudiesamling skulle kunna få en tydligare exponering i det sammanslagna museet samt att samarbetet med de två universiteterna kan komma att utvecklas ytterligare.

Att konstsamlingen skulle kunna levandegöras ytterligare genom ett tydligt länsuppdrag innebär positiva möjligheter för länsinvånarna att få möta konsten även i sin hemkommun. Upplandsmuseet har ett länsövergripande arbete, där konsten blir ett viktigt och angeläget tillskott. Som ytterligare förstärkning förordar jag att den regionala konstkonsulenten, som idag finns inom Kultur i länet, placeras på museet för att praktiskt kunna arbeta med dessa frågor.

Det finns ytterligare, mer praktiska skäl som talar för en sammanslagning och det handlar om gemensam administration och inte minst marknadsföring. Dock kan man inte räkna med några stora rationaliseringsvinster, därtill är de båda institutionernas administration alltför liten. Konstmuseets administration ligger dessutom inom produktionsförvaltningen Vård och Bildning. Den mindre besparing man ändå skulle kunna göra genom administrativ samordning skulle kunna innebära en angelägen och nödvändig förstärkning av information och marknadsföringen för att nå ut bättre och kunna locka nya besökare. En gemensam databas kan också bli en stor tillgång.

Med nuvarande statsbidragsbestämmelser skulle ett sammanslaget museum kunna erhålla ett ökat statsbidrag genom att konsten ingår i verksamheten.

De nackdelar som en sammanslagning kan medföra handlar, som jag ser det, i hög grad om identitet och synlighet för konstmuseet. Det är viktigt att konstmuseets synlighet inte minskar utan tvärtom, får möjlighet att stärkas i en ny organisation. Jag utgår från att sådana frågor uppmärksammas särskilt och kan lösas vid en eventuell organisationsförändring.

16.3 Lokalerna

På sikt är ett sammanslaget museum i nya, gemensamma lokaler med generösa utställningsytor att föredra. En sådan stor förändring är dock långsiktig och måste planeras mycket noga utifrån de många funktioner som ett samlat museum skulle få. En helt ny lokalisering innebär att det tar tid innan den kan genomföras. Det finns därför fördelar med att börja med en organisatorisk sammanslagning för att berörd personal på ett tidigt stadium skall kunna vara involverade i eventuella planer på nya, gemensamma lokaler.

Samtidigt pågår nu ett uppföljningsarbete av den förstudie kring *Nya rum för konsten*, som genomfördes 2010 och som i hög grad kommit att centreras till frågan om en ombyggnad av Uppsala slott.

Den här översynen ska inte fokusera på lokalfrågan och jag utgår därför i detta förslag från de lokaler som de två museerna idag disponerar. Båda museerna har, som tidigare konstaterats, begränsade utställningsytor. Akademikvarnen finns mycket centralt belägen medan Uppsala slott upplevs av väldigt många som svårtillgängligt, trots att det på kartan ligger centralt. Men backen upp till slottet är brant och stadens kommersiella centrum ligger på andra sidan Fyrisån. Därtill kommer utställningslokaler som är fördelade på flera våningar, vilket gör det svårt för besökarna att få överblick över utställningsrummen. Detta är väl beskrivet i förstudien *Nya rum för konsten* och jag delar den uppfattning som där redovisas. Jag menar också, liksom förstudien, att slottet är en så central och intressant plats för Uppsala att det med bättre förutsättningar borde kunna fungera även för utställningsverksamhet och locka betydligt fler besökare än idag.

En gemensam museiorganisation, där två verksamheter, var och en med hög expertkompetens, möts skulle kunna innebära en spännande förnyelse av utställningsverksamheten, där konsten kan få en ny kontext genom föremål från läns museet i slottsrummen och de historiska utställningarna i Akademikvarnen en kompletterande dimension genom konsten.

Mitt förslag innebär också att ytor kan frigöras i slottet genom att konstmuseets nuvarande magasin kan flyttas till Upplandsmuseets magasin i Morgongåva. Detta skulle innebära både en viktig kvalitetsförbättring för magasineringen av konstsamlingen och att ytor kan frigöras för publik verksamhet. Särskilt viktigt är det att barnverksamheten genom olika omflyttningar kan få en mer central placering i konstmuseet. Magasinet i Morgongåva är emellertid idag inte disponerat för att kunna ta emot konstsamlingen utan en ombyggnad krävs. En sådan är inte kostnadsberäknad i detta förslag.

16.4 Det historiska Uppsala – ny utställningsplats i slottet

Med utgångspunkt i det stora intresse som uppsalaborna och även turister och andra besökare tillmäter Uppsala som historiskt betydelsefull stad ser jag det som en brist att stadens historia inte fått ett större utrymme i utställningssammanhang. Den stadshistoriska utställning som finns i Akademikvarnen är intressant men ger snarare mersmak till det som inte går att visa idag p g a utrymmesbrist. Här skulle Uppsala slott kunna fungera som en utomordentlig plats för att visa en permanent utställning om Uppsalas och Upplands historia, där slottet självt både är en given utgångspunkt för historien men också en plats från vilken man faktiskt kan se över den stad det handlar om. En sådan utställning skulle kunna beredas plats i något/några rum i slottet och, tillsammans med visningar av själva slottet och dess egen historia, kunna bli ett viktigt komplement till övrig publik verksamhet.

Detta skulle också frigöra ytor i Akademikvarnen och innebära att den totala utställningsytan för nuvarande Upplandsmuseet skulle öka genom denna komplettering, vilket är mycket angeläget.

16.5 En ny konsthall för samtidskonst

Den sammanslagning som beskrivits ovan bygger mycket på det kulturhistoriska uppdraget där Uppsala och Upplands historia står i centrum och de egna samlingarna bildar en viktig grund.

Uppsala och Uppland har också ett vitalt, nutida konstliv. Uppsala konstmuseum har goda ambitioner att spegla också detta, tillsammans med annan svensk och internationell samtidskonst och genom åren har museet kunnat genomföra en rad intressanta utställningsprojekt. De begränsade ytorna är dock ett hinder, liksom känslan av att museets profil kan gå förlorad om utställningarna ska täcka allt, från 1200-tal till samtida konstuttryck.

Mitt förslag är att det skapas en ny konsthall lämpad för samtidskonst av olika slag. En konsthall behöver inte ha några egna samlingar utan arbetar med tillfälliga utställningar. Rummet kan vara enkelt men flexibelt. De flesta städer av Uppsalas storlek har en konsthall, som ofta attraherar en ung publik och med Uppsalas starka inslag av studenter torde intresset vara stort. En konsthall kan också med fördel och med hjälp av enkla och flexibla gradängssystem inrymma möjligheter till scenkonst, som t ex nutida dans. En sådan scen saknas i Uppsala idag. En konsthall av detta slag kan naturligtvis ligga var som helst i staden men ett centralt läge är att föredra eftersom det i hög grad handlar om en träffpunkt och ett 'slink-in-ställe'.

Någon finansiering för en konsthall är inte inberäknad i nuvarande kulturbudgetar från Uppsala kommun respektive landstinget utan förslaget innebär en nysatsning.

16.6 Organisation och huvudmannaskap

Mitt förslag innebär att Uppsala konstmuseum förs samman med Upplandsmuseet och blir en del av Stiftelsen Upplandsmuseet med Uppsala läns landsting som huvudman. Konstmuseet föreslås bli en egen avdelning, i likhet med övriga avdelningar inom Upplandsmuseet, och att det blir med en tydlig identitet.

16.7 Sammanfattning – förslag om en ny museiorganisation

Sammanfattningsvis innebär förslagen följande

att Uppsala konstmuseum förs samman med Upplandsmuseet och blir en avdelning inom Stiftelsen Upplandsmuseet,

att Uppsala läns landsting blir huvudman för det sammanslagna museet och att konstområdet därmed ingår i länsuppdraget,

att verksamheterna på sikt kan föras samman i en gemensam och ändamålsenlig lokal men att de fram till dess huvudsakligen blir kvar i nuvarande lokaler,

att den regionala konstkonsulenten får en ny placering på konstmuseet/den nya avdelningen,

att förutsättningar skapas i Upplandsmuseets magasin i Morgongåva för att nuvarande konstmuseets magasin kan flyttas från Uppsala slott till Morgongåva och att ytor i slottet därigenom frigörs för publik verksamhet,

att Upplandsmuseet får tillgång till en yta i Uppsala slott för en stads- och länshistorisk fast utställning och att ytor därigenom frigörs i Akademikvarnen,

samt

att en ny konsthall för samtidskonst inrättas med kommunen som huvudman.

17. Stiftelsen Musik i Uppland (MiU) och Uppsala Konsert & Kongress AB (UKK)

Musik i Uppland och Uppsala Konsert & Kongress är två viktiga kulturinstitutioner i Uppsala och länet och som båda är verksamma inom musikområdet fast med lite olika utgångspunkter.

UKK är en kongress- och konsertarrangör, som startade sin publika verksamhet då det nya konserthuset vid Vaksala torg invigdes den 1 september 2007. UKK genomförde totalt 734 evenemang, varav 176 var konserter och föreställningar, under 2010. Ca en tredjedel av konserterna sker i egen regi, övriga är uthyrningar och samarbeten av olika slag. År 2010 var antalet konsertbesökare drygt 87 000 (inkl MiU, 11 000).

Musik i Uppland bildades 1988 till följd av en större statlig musikreform, som innebar att landstingen övertog ansvaret för de regionalt lokaliserade delarna av statliga Rikskonserter och Regionmusiken. I Uppland beslutade man samtidigt att överföra den egna organisationen Upplands musikstiftelse, dvs Kammarolisterna/Uppsala Kammarorkester, till den nya musikstiftelsen Musik i Uppland, som fick Uppsala läns landsting som huvudman. MiU arbetar över hela länet och nådde 2010 en publik om totalt 86 000 personer med 435 konserter. Ca 200 av konserterna ägde rum i Uppsala kommun.

Båda institutionerna beskrivs närmare i avsnitt 11 och 12.

17.1 Likheter och olikheter

Det är mycket som skiljer de båda verksamheterna åt men det finns också mycket som förenar, inte minst genom att båda har som primär uppgift att bedriva publik verksamhet och att det för båda institutionerna handlar om musik i dess olika former och uttryck. Nedanstående schematiska tabell visar några jämförande uppgifter.

Musik i Uppland

Uppdrag (utdrag): erbjuda länets invånare ett rikt och varierande musikliv o att upprätthålla en kammarorkester

Landstinget är huvudman

Org.form: Stiftelse

Anslag landstinget: 10,2 milj kr (budget 2011)

Uppsala Konsert & Kongress

Uppdrag (utdrag): tillhandahålla en mötesplats för musik o för alla grupper i kommunen. Bidra till en utveckling av kulturlivet

Kommunen är huvudman

Org.form: Aktiebolag, ingår i den kommunala bolagskoncernen

Beräknat anslag kommunen: tot 30 milj kr (budget 2011)

Statligt verksamhetsstöd	Inget statligt verksamhetsstöd
27 anställda varav 17 musiker plus frilansmusiker	ca 60 anställda, inga musiker plus ett stort antal timanställda
Länsövergripande verksamhet	Inget länsuppdrag
2010: totalt 435 konserter (varav många i mindre format)	2010: totalt 176 konserter (varav 20 med Musik i Upplands ensembler)
2010: publik ca 86 000	2010: publik ca 87 000 (varav 11 000 MiU)

17.2 Ett hus med många möjligheter

Som framgår av ovanstående så har båda institutionerna en stark publikkoppling och de har stor betydelse för musiklivet i både Uppsala och i övriga delar av Uppland. Även om UKK inte har ett uttalat länsuppdrag räknar UKK med att ca 30 procent av publiken är tillresta och sannolikt kommer många av dessa från andra delar av länet.

Genrebredd är ett signum för båda verksamheterna och det betyder också publikbredd. Konserthuset är ett stort och öppet hus, där människor rör sig fritt utan att nödvändigtvis ha ett specifikt ärende. Det betyder också att det är en bekant miljö för betydligt fler än de vana konsertbesökarna och därmed finns inte de osynliga hinder för att få besökare att komma som många andra konserthus kan uppleva. Detta blir tydligt i *Uppsala Enkäten*, där uppsalaborna fått uttrycka synpunkter på olika kulturverksamheter och där UKK får stor uppskattning.

Huset omfattar 14 600 kvm. UKK har valt att själva svara för hela driften av verksamheten, dvs även restaurang och kongressdelarna, vilket gör att beslutsvägarna är korta och flexibiliteten stor då det gäller användningen av lokalerna. Omdisponeringar kan behöva göras med kort varsel och detta är möjligt eftersom UKK behärskar hela kedjan av arbetsmoment. Totalt handlar det om över 700 evenemang per år, varav 176 är konserter och föreställningar (2010). Med fyra konsertsalar och ett antal mindre konferensrum kan också fler konserter och evenemang äga rum samtidigt.

Vid samtal med personer som är konsertbesökare har det vid flera tillfällen kommit upp även några kritiska synpunkter som att antalet sittmöbler för pauserna är för få, att transportsträckorna till toaletter och garderob är för långa och att hissen är för liten etc. Samtidigt lovprisas den stora salen för sin akustik och utformning och många berömmar de öppna ytorna. Mitt intryck är att de kritiska rösterna framför allt rör detaljer (som är möjliga att åtgärda om man finner det påkallat) medan de positiva rösterna om huset och dess innehåll överväger stort.

Musik i Uppland, ger konserter i hela länet men ca 200 av dess äger rum i Uppsala kommun, varav en del i konserthuset. Musik i Uppland hyr lokaler i UKK för sitt kansli (700 kvm) och för en del av sina konserter och repetitioner. För de sistnämnda fastställs ett antal dagar och konsertsal per år och avtal sluts för detta. Därutöver kan, i mån av plats, MiU hyra ytterligare dagar men någon garanti för att detta är möjligt

kan inte ges i förväg. Det innebär att möjligheten till flexibla lösningar inte är lika enkel för MiU.

17.3 En gemensam verksamhet

Frågan om att ha en gemensam verksamhet är inte ny utan väcktes, efter vad jag kunnat inhämta, i samband med att det nya konserthuset började bli färdigt. Någon formell diskussion om ett samgående eller ökat samarbete har emellertid inte aktualiserats på senare tid. I det nu pågående översynsarbetet finns det anledning att på nytt reflektera över för- och nackdelar med en närmare koppling mellan UKK och Musik i Uppland.

Båda verksamheterna bedriver en välrenommerad verksamhet där det krävs expertkompetens på hög nivå för att fullfölja uppdragen. Mitt intryck är att denna kompetens, som finns inom båda institutionerna, skulle kunna ömsesidigt komplettera varandra och utnyttjas ännu bättre genom ett närmare samarbete eller ett samgående. Ett samarbete sker givetvis även idag på flera plan men det handlar ändå om två organisationer där den ena hyr lokaler hos den andre och där t ex UKKs program inte inkluderar MiUs konserter.

För båda parter skulle det sannolikt vara en stor fördel om MiUs konsertproduktioner i konserthuset kunde samplaneras tillsammans med övriga konserter och därmed hanteras med samma grad av flexibilitet som gäller för UKKs arbete i övrigt och som gynnar ett optimalt nyttjande av husets möjligheter. Detsamma gäller för marknadsföringen, som skulle bli tydligare och starkare för besökarna med en gemensam satsning.

En del av de gästande grupper som ger konserter i UKK skulle även kunna ingå i Musik i Upplands länsprogram. De skulle därmed få möjlighet att möta en större publik med flera konserter runt om i länet, samtidigt som länsbefolkningens möjligheter att möta professionell, levande musik i hemkommunen skulle öka ytterligare.

Den samlade kompetensen på t ex producentsidan skulle bli mycket stark och gynna planering på lång sikt samtidigt som dubbelarbete kan undvikas.

Ett samgående kan innebära att vissa rationaliseringsvinster kan göras genom en gemensam administration (t ex lönehandling, ekonomiuppföljning, it-stöd mm) men det är viktigt att understryka att det endast kan handla om marginella besparingar eftersom ingen av de berörda institutionerna har en stor administration.

17.4 Uppsala Kammarorkester

Uppsala Kammarorkester har funnits länge i Uppsala och är sedan 1988 en del av Stiftelsen Musik i Uppland. Kammarorkestern är en professionell orkester som verkar på deltid och som får statligt orkesterbidrag. Orkestern består dels av Musik i Upplands fast anställda hel- och deltidsmusiker (Uppsala Kammarorkester och Linnékvintetten), dels av ett varierande antal frilansmusiker, beroende på

repertoaren. Frilansmusikerna är i hög grad återkommande och således väl bekanta med orkestern, vars numerär brukar vara ca 40 musiker. Repertoaren spänner över olika stilar, från tidig barock till samtida musik.

Orkestern, som har en omvitnat hög konstnärlig nivå, ger ca 15 konserter per år, flertalet i Uppsala Konsert & Kongress. Den totala publiken uppgår till ca 11 000 personer, vilket innebär att det är mycket hög beläggning på Kammarorkesterns konserter (drygt 900 personer vid varje konsert i UKK).

En orkester är dyr att driva och det har genom åren varit många diskussioner om kostnader, antal orkestrar mm, bl a initierade av Kulturdepartementet och Statens kulturråd genom olika utredningar. Diskussioner har även förts i Uppsala län men stödet för orkestern har varit starkt.

Sett över hela landet kan man konstatera att orkestertätheten är särskilt stor i Mellansverige. I Dalarna finns *Dalasinfoniettan* med 28 heltidsmusiker, i Gävle finns *Gävle Symfoniorkester* med 54 heltidsmusiker, i Västerås finns *Västerås Sinfonietta* med ca 30 halvtidsanställda musiker och i Örebro finns *Svenska Kammarorkestern* med 38 heltidsmusiker. Därtill kommer *Kungl Filharmonikerna* och *Sveriges Radios symfoniorkester* samt *Hovkapellet* i Stockholm.

Varje orkester har sin egen profil och sin roll i länets eller kommunens musikliv. Jämfört med flera av de ovan nämnda orkestrarna vill jag mena att Uppsala Kammarorkester har såväl en mycket hög konstnärlig kvalitet som ett starkt publikstöd.

Att slå samman deltidsorkestrar av ekonomiska skäl är knappast en framkomlig väg. Det har till och från diskuterats då det gäller Västerås sinfonietta och Uppsala Kammarorkester men det är svårt att se några ekonomiska fördelar med en sådan sammanslagning förutom att det är komplicerat såväl konstnärligt som praktiskt.

Uppsala Kammarorkester kostar ca 11 milj kr per år. Att istället köpa orkesterkonserter, t ex Göteborgs symfoniorkester, som gästar Uppsala i april, eller Hovkapellet eller någon av landets övriga orkestrar, är betydligt billigare. Trots det förordar jag att Uppsala behåller sin kammarorkester tills vidare. Med den höga kvaliteten och publikstödet och tillgången till ett nytt konserthus bör orkestern vara en naturlig del av verksamheten. Uppsala Kammarorkester har också stor betydelse för de mest kvalificerade frilansmusikerna.

Jag skulle dock vilja understryka att alla verksamheter behöver ses över med jämna mellanrum och då det regionala samarbetet med andra län kan komma att intensifieras framöver även på kulturområdet kan det finnas anledning att ompröva även den egna orkesterresursen i relation till övriga orkestrar i regionen.

17.5 Olika alternativ

Med utgångspunkt från de olika resonemangen ovan kan man tänka sig flera scenarior då det gäller UKK och Musik i Uppland.

Ett är att verksamheten fortsätter som nu, med uppdelat huvudmannaskap och ett samarbete som bygger på egna initiativ.

Med detta alternativ kvarstår den situation som beskrivits ovan.

Ett annat är en fortsatt verksamhet som den nuvarande men där uppdragen till respektive institution tydligare markerar behovet av samarbete och samordning då det t ex gäller orkesterplanering.

Med detta alternativ tas inte möjligheten till en mer samplanerad verksamhet tillvara fullt ut men kan givetvis ändå innebära förbättringar.

Ett tredje alternativ är att de båda institutionerna förs samman under ett huvudmannaskap och en ledning.

Jag förordar det tredje alternativet med hänsyn till att då öppnas nya möjligheter till samarbeten och omprioriteringar som både kan effektivisera och föra in ny kunskap och nya element i verksamheterna, något som bara delvis kan uppnås med alternativ två ovan.

17.6 Organisatorisk lösning

Om man väljer en sammanslagning så bedömer jag att det är aktiebolagsformen som är den mest ändamålsenliga och även nödvändiga för en verksamhet som också arbetar med rent kommersiell verksamhet, som restaurang och kongress.

Det är också mycket viktigt att det länsövergripande uppdraget kvarstår och kanske tom förstärks för Musik i Uppland. Det betyder att Musik i Upplands verksamhet i en sammanslagen organisation måste vara synlig i en egen avdelning eller motsvarande. Detta är viktigt också ur statsbidragsperspektiv.

Huvudman föreslås vara Uppsala kommun, som idag är huvudman för UKK. Ett tydligt landstingsuppdrag bör dock kunna ges för den regionala verksamheten tillsammans med en ekonomisk ersättning.

Formerna för ett eventuellt samgående behöver utredas vidare eftersom tiden inte medgett en analys av olika juridiska konsekvenser och då det handlar om en stiftelse finns ett mer komplicerat regelverk än för andra associationsformer då det gäller förändringar.

En förutsättning för ett samgående är också att UKKs budgetförutsättningar klargörs. UKK erhåller idag kommunalt bidrag från två håll, dels genom ett uppdrag från kulturnämnden, för vilken ersättning utgår med 20 447 tkr (2011), dels genom ett ägartillskott för att täcka underskottet, som för 2011 anges till högst 10 milj kr. Det uppgick 2010 till ca 13 milj kr. Det är givetvis angeläget för verksamheten att budgetförutsättningarna är realistiska och tydliga och att verksamheten kan planeras utifrån det. UKK har nyligen avslutat sitt tredje hela verksamhetsår och det är sannolikt först nu som hela ekonomin med säkerhet kan överblickas. Vid ett eventuellt samgående med Musik i Uppland får det inte finnas någon risk att medel avsedda för länsövergripande verksamhet används till något annat utan att de kan följas upp och verksamheten utvärderas.

17.7 Förslag vad gäller Musik i Uppland och UKK

Sammanfattningsvis innebär förslaget följande

att Stiftelsen Musik i Uppland och Uppsala Konsert & Kongress AB förs samman i en organisation, UKK, med Uppsala kommun som huvudman,

att aktiebolagsformen blir gällande för den gemensamma verksamheten,

att Uppsala läns landsting ger ett tydligt uppdrag och träffar avtal vad gäller den länsövergripande verksamheten, dvs Musik i Uppland, och att ersättning utgår till det gemensamma bolaget för denna preciserade verksamhet,

att en förutsättning för ett samgående är att budgetförutsättningarna för UKK är tydliga,

att formerna för ett samgående, t ex juridiska konsekvenser för stiftelsen, måste utredas vidare.

18. Uppsala stadsteater AB

Uppsala stadsteater har funnits sedan 1951 och är en av grundpelarna i Uppsalas kulturliv. Under en ganska lång period hade teatern nära och starka band med Gävle och såväl Gävle kommun som Gävleborgs läns landsting var delfinansierare tillsammans med Uppsala kommun och landsting och Uppsala stadsteater spelade regelbundet i Gävle. Det nära samarbetet med Gävle upphörde 1983 då Gävleborg startade sin egen länsteater, Folkteatern, och i samband med detta renoverade sitt teaterhus. Från 1993 har Uppsala kommun varit huvudman och teaterbolaget ingår i kommunens bolagskoncern Uppsala Stadshus AB. Landstinget gav fram till 1993 ett årligt bidrag till teatern för regional verksamhet men detta upphörde då kommunen och landstinget genomförde en renodling av ansvaret för kulturinstitutionerna. Idag kommer det huvudsakliga ekonomiska stödet från kommunen och en mindre del från staten.

Uppsala stadsteater har haft många glansfulla perioder genom åren och är nu, sedan ett par år tillbaka, inne i en mycket framgångsrik period både vad gäller konstnärliga resultat och publikt gensvar.

Mer fakta kring teaterverksamheten redovisas i avsnitt 13.

På teaterns fyra scener ges årligen ca 15 egna produktioner varje år och totalt spelas ca 500 föreställningar. Antalet besökare uppgår till ca 60 000 personer per år.

Teatern får också ett positivt gensvar från uppsalaborna i *Uppsala Enkäten*, som undersökt invånarnas syn på bl a kulturverksamheterna. Nästan alla känner till teatern och 28 procent har besökt den en eller flera gånger det senaste året.

18.1 Teaterns regionala roll

Trots att teatern är en stadsteater, finansierad av kommunen och utan ett uttalat regionalt uppdrag är teaterns regionala betydelse inte oväsentlig. Uppsala län har en stor fördel genom att de geografiska avstånden är korta och kommunikationerna mellan de olika länsdelarna väl utbyggda. Det tar inte mer än en timme att ta sig från länets ytterområden till Uppsala med bil. Ytterligare förbättringar av det allmänna kommunikationsnätet pågår och förhoppningsvis ska tidtabeller kunna anpassas även för kvällsaktiviteter och teaterbesökare. Idag fungerar det med det regionala Upptåget medan t ex SJs sista tåg från Uppsala till Stockholm går redan kl 22 på vardagar, vilket innebär att besökare på stadsteatern eller på UKK inte hinner med detta.

Med denna geografiska närhet finns goda möjligheter för hela länsbefolkningen att ta del av Uppsala stadsteaters utbud, vilket också sker i hög grad. Teatern bedömer själv att antalet tillresta besökare är stort men, som tidigare rapporterats, kan man inte längre härleda beställningarna geografiskt lika lätt som tidigare eftersom mobiltelefoner, som ofta används, inte gör detta möjligt.

Då betydelsen av det regionala arbetet nu kommer att öka betydligt genom den statliga reformen och landstingens övertagande av fördelningsansvar för de statliga medlen finns det också anledning för Uppsala stadsteater att se över sitt länsövergripande arbete. Detta skulle kunna stärkas ytterligare utan att teatern för den skull turnerar med föreställningar. Turnéer är mycket dyrt och konstnärligt tveksamt om uppsättningen inte från början är avsedd att gå på turné. Det finns också en mycket stor kvalitet i att komma till ett riktigt teaterhus och uppleva teatern på en scen, för vilken en uppsättning skraddarsyttts.

Uppsala stadsteater skulle dock kunna stärka sin regionala profil genom att bli intensifiera sitt informations- och marknadsföringsarbete runt om i länet. Det kan ske genom fler besök och andra aktiviteter från såväl teaterledning som skådespelare inför den kommande säsongens program eller på andra sätt. Ett närmare samarbete med de övriga sju kommunerna, bildningsförbund m fl är viktigt. De ca 35 ombuden som teatern har idag är också mycket betydelsefulla i ett sådant arbete.

Ett ökat samarbete med övriga kommuner i länet och landstinget kan också resultera i fler teaterbussar och samåkningsprojekt. Detta bör prövas inte minst för att ge hela länets barn och ungdomar ökade möjligheter att ta del av teaterutbudet. Stadsteaterns närvaro och deltagande i Kultur i länets olika nätverk och samrådsmöten är givetvis också av stor betydelse för att öka kontaktytorna.

För att stadsteatern skall kunna öka den regionala ambitionsnivån väsentligt och bli kunna erbjuda kostnadsfria föreställningar även för länets skolor, vore det angeläget att de kommunala anslagen kunde förstärkas genom ett särskilt bidrag för regional verksamhet från Uppsala läns landsting.

Det finns flera stadsteatrar i landet och t ex Malmö stadsteater och Helsingborgs stadsteater, som båda har en kommunal huvudman, har också anslag från regionen utöver stödet från kommunen och staten. Något turnékrav för t ex Malmö stadsteater är inte kopplat till det regionala bidraget. Stadsteatrarna är också inräknade i den regionala kultursatsningen som region Skåne presenterat i sin regionala kulturplan.

18.2 Verksamhet för barn och unga

Ett av de prioriterade områdena som skall värderas och ligga till grund för kommande fördelningar av de statliga bidragen är, enligt de statliga anvisningarna, verksamhet för barn och unga. Detta finns också formulerat som ett av de mål som beslutats av stadsteaterns styrelse och uttrycks på följande sätt: *Stadsteatern ska utveckla den verksamhet som vänder sig till den unga publiken och varje år ha föreställningar för barn och ungdom i sitt utbud.*

Stadsteatern uppfyller detta mål bli genom att varje år göra en uppsättning för barn och som erbjuds kommunens alla skolor utan kostnad. På så sätt nås ca 6 000 barn. Därutöver ingår ofta någon familjeföreställning i det ordinarie programutbudet. Att besöka en teater bakom scenen är populärt och Uppsala stadsteater genomför en hel del sådana visningar, inte minst för ungdomar. En teater är en arbetsplats som är fylld av olika typer av hantverk som man annars sällan möter, som perukmakare, kostymörer, de som arbetar med scenografi i teaterverkstan och dekorateljén etc och

sådana mötena kan, särskilt för unga människor, bidra till ett ökat intresse och förståelse för teatern som konstform.

Uppsala stadsteater skulle sannolikt kunna öka sitt arbete för barn och unga men det är i hög grad en resursfråga. Barn- och ungdomsverksamhet innebär oftast endast kostnader och genererar inga intäkter eftersom föreställningar och visningar etc oftast är kostnadsfria eller mycket lågt prissatta.

Om teatern bedömer det vara möjligt att genomföra ytterligare projekt och kanske mindre uppsättningar för barn borde det vara möjligt för kommunen att genom sin barn- och ungdomsnämnd ge ett särskilt uppdrag till Uppsala stadsteater och därigenom kunna bidra till finansieringen av en ökad barn- och ungdomsverksamhet.

18.3 Organisation

Aktiebolagsformen är mycket vanlig bland landets teaterinstitutioner och i Uppsalas fall har det fungerat mycket bra sedan starten. Jag kan inte finna anledning att föreslå någon ändring av detta, inte heller av det kommunala huvudmannskapet även om de regionala kontaktytorna föreslås öka. Det kan dock vara viktigt att, inför den nyordning vad gäller fördelningen av de statliga bidragen som införs från år 2013, se hur teatern och dess styrelse på ett tydligare sätt kan samspela med övriga aktörer som svarar för olika delar av Uppsalas kulturpolitiska beslut. Som framgår av avsnitt 19 är ansvaret fördelat på många parter i Uppsala och inför kommande förhandlingar med landstinget och dess kulturnämnd kan det vara viktigt med någon form av samordning, t ex genom kommunens kulturnämnd.

18.4 Förslag - rekommendationer

Som framgår av ovanstående skrivningar är det min uppfattning att Uppsala stadsteater har en ändamålsenlig organisationsform och huvudman och mina förslag rörande stadsteatern har mer formen av rekommendationer och möjligheter. De innebär i sammandrag

att Uppsala stadsteater AB bibehåller sin organisationsform och huvudmannskap,

att det regionala arbetet tydliggörs och intensifieras och att en ökad satsning, som också inkluderar länets barn och unga, skulle kunna delfinansieras genom särskilt landstingsbidrag,

att Uppsala stadsteaters verksamhet för barn- och unga kan förstärkas ytterligare om teatern får ett särskilt uppdrag och finansiering genom kommunens barn- och ungdomsnämnd,

att stadsteaterns samarbete med kommunens övriga kulturverksamheter och kulturansvariga organ stärks.

19. Ansvarsstrukturen för kulturverksamheten inom Uppsala läns landsting och Uppsala kommun

Inom **landstinget** svarar landstingets kulturnämnd för de övergripande kulturfrågorna. Därutöver finns särskilda styrelser för Stiftelsen Upplandsmuseet respektive Stiftelsen Musik i Uppland. Tjänstemannaorganisationen speglar denna ansvarsfördelning. Ansvarig förvaltning gentemot kulturnämnden är Kultur i länet medan cheferna för de två stiftelserna har ett självständigt ansvar för respektive verksamhet och rapporterar till sin styrelse.

Inom **kommunen** är ansvarsbilden mer splittrad och aktörerna fler. Kulturnämnden är själv inte direkt huvudman för någon av de kommunala verksamheterna utan ansvarsfördelningen bygger på att kulturnämnden ger preciserade uppdrag till en rad kulturverksamheter samt fördelar stöd och stipendier till de fria verksamheterna och till studieförbunden. Uppdragen kanaliseras främst genom produktionsförvaltningen Vård och Bildning, som också är direkt huvudman för flera av verksamheterna, t ex Folkbiblioteket, Uppsala konstmuseum, Biotopia samt Regina-teatern. Uppdrag ges också från kulturnämnden direkt till UKK, som är ett aktiebolag inom Uppsala Stadshus AB och som har en egen styrelse, till vilken chefen för UKK rapporterar.

Uppsala Stadsteater AB ingår också i koncernen Uppsala Stadshus AB och har en egen styrelse och en chef som rapporterar till denna. Till teatern kanaliseras inga bidrag eller uppdrag genom kulturnämnden utan de kommunala medlen tillförs teatern direkt i form av ett årligt ägartillskott.

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för stöd i form av uppdrag till kultur- och musikskolor och annan kulturverksamhet för barn och ungdom, t ex Ungdomens hus, olika slags projektbidrag m fl ungdomskulturverksamheter.

Vissa kulturinsatser görs genom kommunledningskontoret (t ex projektet Kulturstaden Uppsala) och Uppsalas turistorganisation är viktig för de många evenemang som staden svarar för eller samverkar kring.

Detta betyder sammantaget att det är ett stort antal politiska nämnder och styrelser som är direkt, eller i vissa fall indirekt, inblandade i beslutet om såväl resurstilldelning som uppdrag vad gäller kommunens kulturinsatser och de berörda institutionerna, vilket illustreras nedan. Motsvarande organisation finns på tjänstemannasidan. Det är därmed många personer som fungerar som ambassadörer för kulturen, vilket i grunden är positivt. Siffrorna anger antalet politiska ledamöter plus ersättare.

Uppsala kommun**Uppsala läns landsting**

Kulturkommunalrådet	1
Kulturnämnden	11+7
Uppsala Stadshus AB	15+11
UKK AB	7+3
Uppsala stadsteater AB	9+5
Styrelsen för Vård och Bildning	9+5
Barn- och ungdoms- nämnden	11+7

Kulturnämnden	9+5
Musik i Uppland	7+4
Upplandsmuseet	6+3

TOTALT**63+38****TOTALT****22+12**

Någon formell koppling mellan de olika nämnderna och styrelserna inom kommunen finns inte. Inte heller någon personell överlappning genom att ledamöter sitter i fler än en nämnd/styrelse. Någon sådan finns inte heller inom landstinget men årliga överenskommelser mellan kulturnämnden och de två stiftelsestyrelserna görs. Då det gäller de två kommunala bolagen, Uppsala stadsteater och UKK, kan man notera att målformuleringarna för verksamheten kommer från flera håll, både i form av ägardirektiv, det övergripande kulturprogrammet, den egna styrelsen samt, i UKKs fall, genom kulturnämndens uppdrag.

En helt ny situation då det gäller ansvarsförhållandet mellan landsting och kommun kommer att uppstå då Uppsala läns landsting går in i den regionala hanteringen av de statliga medlen. Detta beräknas för Uppsala läns del ske från 2013. I praktiken innebär det att landstingets kulturnämnd blir det organ som skall svara för fördelningen av de medel som tidigare fördelats direkt från staten via Statens kulturråd. Beslut om länets totala tilldelning av statliga medel baseras på det totala anslag som har fördelats ut direkt till berörda kulturverksamheter samt på den treåriga kulturplan som skall inlämnas till statens kulturråd. Se vidare avsnitt 5.

Då reformen presenterades för ett par år sedan fanns stora förhoppningar om att det också skulle innebära en reell förstärkning av den statliga kulturbudgeten och att regionerna därmed skulle få en möjlighet till att förstärka den regionala kulturverksamheten och även stimulera såväl landsting som kommuner att öka sina insatser i motsvarande grad.

Några sådana statliga anslagsökningar har dock inte realiserats och det finns inte heller något som tyder på att så ska ske i en nära framtid. Detta försvårar givetvis landstingens roll. Att fördela ut ett oförändrat totalanslag och samtidigt vilja kunna göra vissa nysatser eller omprioriteringar är en mycket svår uppgift. Flertalet av de kulturverksamheter som idag får del av det statliga stödet direkt från Kulturrådet lever på marginalen och varje minskning är mycket kännbar.

Inom länet pågår nu ett omfattande arbete med den regionala kulturplanen, som involverar många intressenter och har skapat nya samrådsgrupper och nätverk.

Inför den kommande processen kan det vara värdefullt för Uppsala kommun att se över ansvarsstrukturen för att i vissa fall öka sambanden mellan de olika verksamheterna och identifiera var det övergripande kulturpolitiska ansvaret ligger.

På tjänstemannasidan finns redan ett relativt utvecklat samarbete mellan de berörda förvaltningarna, institutionerna och organisationerna och även med landstinget men detta samarbete skulle kunna utvecklas ytterligare och kanske i något fall även kunna formaliseras. Ett samråd kring Uppsalas kulturliv bör också inkludera Uppsala universitet, som är en viktig aktör i detta sammanhang.

Min rekommendation är att det är av stor vikt att redan nu utveckla och stärka formerna för samråd och samarbete kring kulturfrågorna inom Uppsala kommun.

oOo

UTREDNINGSSUPPDRAG

Bilaga 1.

Översyn av organisation och huvudmannaskap för vissa regionala kulturinstitutioner i Uppsala län

---

Beslut vid styrgruppssammanträde den 29 oktober 2010

Sammanfattning

Landstinget i Uppsala län och Uppsala kommun har beslutat göra en gemensam översyn av organisation och huvudmannaskap för kulturinstitutionerna Stiftelsen Upplandsmuseet, Stiftelsen Musik i Uppland, Uppsala stadsteater AB och Uppsala konstmuseum.

Behovet av en översyn har aktualiserats bland annat av riksdagsbeslut om ny nationell kulturpolitik och förslag av den statliga Kultursamverkanskommittén om fördelning av statsbidrag. Samtidigt är en gemensam syn på kulturlivets regionala och lokala utformning och det ekonomiska ansvarstagandet för detta väsentligt för kulturens framtida utveckling i länet.

Utredaren ska ge förslag på hur de regionala kulturinstitutionernas organisation och huvudmannaskap kan bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig. Vid eventuella ändringar i organisation och huvudmannaskap ska utredaren lämna förslag på ekonomisk ansvarsfördelning mellan landstinget och Uppsala kommun. Utredaren ska även lämna förslag på eventuella följdändringar i övrig organisationsstruktur på kulturområdet som översynen kan ge upphov till.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2011.

Bakgrund

Institutioner med statligt stöd

Huvudmannaskap och ekonomiskt ansvar för de regionala och lokala kulturinstitutioner som får statligt stöd i Uppsala län är fördelat mellan Landstinget i Uppsala län och Uppsala kommun. Uppsala stadsteater är sedan 1989 ett kommunalt aktiebolag, ingående i Uppsala stadshus AB och finansierat helt av Uppsala kommun. Länsmusikorganisationen, Musik i Uppland, med Uppsala kammarorkester samt Upplandsmuseet är stiftelser med landstinget som stiftare och ensam anslagsgivare. I Upplandsmuseet ingår också Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund som stiftare. Ett mindre, årligt, statligt verksamhetsstöd utgår också till landstingets konsulentverksamhet inom film-, dans- och konstområdet och Länsbibliotek Uppsala samt till teaterområdet genom Riksteatern Uppsala län.

Lokala institutioner utan statlig finansiering

Några av de institutioner som för närvarande ingår i Uppsala kommuns organisation och helt finansieras av kommunen har en central roll i länets kulturliv inom sina respektive områden.

Uppsala konstmuseum är länets största institution med uppdrag inom bildkonstområdet som har regional eller kommunal huvudman. Museet har historiskt haft en länstäckande verksamhet men sedan 1993 verkar museet endast i Uppsala kommun och finansieras helt av Uppsala kommun. Detta innebär också att Upplandsmuseet är landets enda länsmuseum utan regionalt uppdrag inom konstområdet.

2007 stod Uppsala Konsert&Kongress färdigt och Uppsala har sedan dess ett av landets förnämsta konserthus, scen för Uppsala kammarorkester och ett brett utbud av lokala, nationella och internationella musikevenemang. Uppsala kommuns kulturnämnd bidrar till musikutbudet med ca 20 miljoner kronor årligen. UKK har inga statliga bidrag till verksamheten.

Avslutade utredningar

Riksdagen antog 2009-12-16 den kulturpolitiska propositionen Tid för kultur, prop. 2009/10:3. Den 27 februari 2010 överlämnade Kultursamverkansutredningen sitt slutbetänkande Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet (SOU 2010:11). Samma dag överlämnades utredningen I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken (SOU 2010:12). Samverkanskommitténs betänkande har remissbehandlats och remisstiden gick ut 2010-06-09. Kommittén har lämnat förslag på en modell för fördelning av de statliga bidragen till regionala och lokala kulturinstitutioner. Modellens utgångspunkt är att landstinget i varje län tar fram en treårig regional kulturplan. Denna kulturplan utgör underlag för Statens kulturråds beslut om medelstilleddning

Totalt innebär det att drygt 1,2 miljarder kronor av de ca 6,5 miljarder som staten årligen anslår till kulturområdet fördelas enligt den nya modellen.

På uppdrag av Uppsala kommuns kulturnämnd har Svensk Idé 2010 tagit fram förstudien *Nya rum för konsten*. Målsättningen är att ta fram ett förslag till plattform för konstverksamhet/verksamheter som kan bli en viktig och aktuell mötesplats i kommunen. I april 2010 presenterade Svensk Idé Förstudien *Nya Rum för konsten* där tre olika alternativ för konstmuseum/ konsthall med delvis olika inriktning redovisas.

Pågående utredningar och verksamhet

Upplösningen av Stiftelsen framtidens kultur har inneburit att regeringen den 8 juli 2010 tillsatt en utredning, Kulturbryggan, som senast den 30 november 2010 ska lämna förslag på vilken verksamhetsform som är ändamålsenlig för en långsiktig bidragsgivning till förnyelse och utveckling inom kulturområdet, samt att etablera en försöksverksamhet som under 2011–2012 fördelar avsatta

medel, ca 25 miljoner per år, som bidrag till nyskapande kulturprojekt. En första delrapport med förslag till en plan för försöksverksamheten under 2011–2012 ska lämnas 30 november 2010. Rapporten ska även innehålla förslag till bidragsförordning för försöksverksamheten.

Landstingets kulturförvaltning, Kultur i länet, har under våren 2010 inlett arbetet med att utforma en regional kulturplan som ska ligga till grund för förhandlingar med staten under våren 2012. Processen innebär att landstinget i samverkan med länets kommuner från augusti 2010 till februari 2011 tar fram ett underlag för dialoger med kommuner, institutioner och organisationer som under 2011 ska leda till förslag på utvecklingsområden under treårsperioden, 2012 till och med 2014. Förslagen ska förhandlas med Statens kulturråd inför politiska beslut i landstinget.

Uppdraget

Nuvarande organisation och finansiering

Utredaren ska redovisa bakgrunden till nuvarande organisation och finansiering samt de överväganden som lett fram till nuvarande uppdelning av ansvaret för de aktuella institutionerna.

Nuvarande inriktning och omfattning av verksamheten för Upplandsmuseet, Musik i Uppland, Uppsala stadsteater och Uppsala konstmuseum ska redovisas, bland annat baserat på institutionernas årsredovisningar och redovisningen till Statens kulturråd. Om andra organisationer berörs av utredarens förslag redovisas också verksamheten för dessa.

Utredaren skall vidare analysera för- och nackdelar med nuvarande organisationsstruktur, huvudmannaskap och finansiering. Den nya modellen för fördelning av statsbidrag skall utgöra en utgångspunkt för analysen.

Baserat på analysen ska utredaren lämna förslag till framtida organisation, huvudmannaskap och finansiering av Upplandsmuseet, Musik i Uppland, Uppsala stadsteater och Uppsala konstmuseum.

Utredaren kan också lämna förslag till andra förändringar i organisation, huvudmannaskap och finansiering för regional kulturverksamhet med statsbidrag om utredaren finner att detta skulle bidra till att den samlade verksamheten skulle bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren kan även lämna förslag om övriga frågor som bedöms ha betydelse för utredningens uppdrag.

Det är av särskild vikt att utredaren i sitt arbete samråder med berörda regionala och kommunala institutioner, berörda ideella organisationer samt andra berörda aktörer inom kulturlivet. Samråd bör också ske med Uppsala universitet, med hänsyn till att universitetet idag är en betydelsefull aktör inom kulturområdet med omfattande musik-, musei-, och kulturverksamhet samt innehar en av Sveriges större samlingar av äldre konst.

Utredaren ska även hålla sig informerad om den pågående processen att ta fram en regional kulturplan.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2011.

(Styrgruppen)

Bilaga 2

Översyn av vissa kulturinstitutioner
april 2011/ES

Personer som intervjuats och/eller informerats i samband med översynen om organisation och huvudmannaskap för vissa kulturinstitutioner i Uppsala län. Kortare samtal har förts med ytterligare personer som ej förtecknats, bl a vid besök på respektive institution.

Andersson	Lars B	Uppsala läns landsting/ledningsgruppen
Andersson	Margaretha	Uppsala universitet
Bernhardsson	Sten	Uppsala kommun/ledningsgruppen
Burman	Lars	Uppsala universitet
Bäckström	Magnus	Uppsala Konsert & Kongress
Dahl	Robin	Musik i Uppland/styrelsen
Edwardsson	Eva	Uppsala kommun/kulturnämnden
Einarsson	Gillegård Annika	Uppsala läns landsting/lednings gruppen
Enström	Mattias	Bror Hjorths Hus
Fagerstedt	Elisabeth	Uppsala konstmuseum
Fahlström	Ellen	Kultur i länet (landstinget)
Fast	Lennart	Västerås kommun
Gawell	Sverker	Örebro Konserthus
Granbacka	Birgitta	Uppsala stadsteater
Graner	Magnus	Uppsala Konsert & Kongress/styrelsen
Hartwig	Lena	Uppsala Konsert & Kongress/styrelsen
Hassan	Mohamad	Uppsala kommun
Hedberg	Gunnar	Uppsala kommun
Hesselius	Patrik	Uppsala stadsteater/styrelsen (per telefon)
Hessner	Lisen	Uppsala kommun/kulturkontoret
Hilding	Karolina	Uppsala kommun/Styrgruppen
Holmstedt	Kenneth	Uppsala kommun

Hultqvist	Ove	Uppsala läns landsting/kulturnämnden
Hynninen	Raija	Musik i Uppland/styrelsen
Holmström	Stefan	Uppsala Konsert & Kongress
Hovebro	Tapio	Uppsala kommun/ledningsgruppen
Kessel	Paul	Reginateatern
Kåver	Göran	Musik i Uppland
Legnerfält	Lars-Olof	Upplandsmuseet/styrelsen
Liby	Håkan	Upplandsmuseet
Lundström	Ulf	Uppsala kommun/barn och ungdom
Magnusson	Jesper	Fredsmuseet
Marchall	Chris	Region Skåne (per telefon)
Munktell	Ing-Marie	Gustavianum
Nathanson	Calle	SKL
Nilsson	Christoffer	Uppsala kommun
Norbelie	Bertil	Uppsala kommun/Styrgruppen
Närlinge	Erica	Uppsala kommun
Oltner	Gunilla	Upplandsmuseet/styrelsen
Riton	Marie-Louise	Uppsala kommun/Vård och Bildning
Rhodin	Elise	Uppsala kommun/kulturkontoret
Sandmark	Mats	Uppsala kommun
Segersam	Jonas	Uppsala läns landsting/Styrgruppen
Starbrink	Anna	f.d. Uppsala kommun (per telefon)
Szatmari Waldau	Ilona	Uppsala kommun/Styrgruppen
Tunström	Linus	Uppsala stadsteater
Viberg	Kjell	Uppsala stadsteater/styrelsen
Weiman	Erik	Uppsala läns landsting/Styrgruppen
Wennberg	Börje	Uppsala läns landsting/Styrgruppen
Wikström	Jan-Erik	Uppsala kommun
Åström	Erik	Statens kulturråd

